

Velja po pošti:

Za celo leto naprej, K 28.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6-50
za en mesec " " 2-20
za Nemčijo celoletno " 29.—
za ostalo inozemstvo " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej, K 24.—
za pol leta " " 12.—
za četrt leta " " 6.—
za en mesec " " 2.—

V upravljanju mesечно K 1-50

SLOVENE C

Inserati:

Enostolpna poltivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . " 13 "
za trikrat . . . " 10 "
za večkrat primeren popust.

Poslano in rekl. notice:

enostolpna poltivrsta (72 mm)
30 vinarjev.

Izhaja:

vsak dan, izvenredni nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Avstr. poštne hran. račun št. 24.797. Ogrske poštne
hran. račun št. 28.511. — Upraviškega telefona št. 108.

Današnja številka obsega 6 strani.

Deželna banka.

Danes se je otvorila deželna banka, zavod, ki bo za gospodarsko življenje našega ljudstva ogromnega pomena. Iz bujnega življenja naše stranke, iz miade plodovitosti njenega organizma se je rodila, kakor sto drugih njenih sinov in hčera, sto in sto njenih najrazličnejših ustanov v pomoč ljudstvu, ko se bje za kruh in svobodo. Nekaj značilnega je imela otvoritev deželne banke pri nas, nekaj, kar prav posebno kaže, kako je vse, kar rodi S. L. S., zvezano z narodno dušo, in kar je v našem slučaju tako sonaravno združeno z duhom predsednika novega zavoda, našega, nam vsem tako ljubega K. Pollaka. Z Bogom začni vsako delo, — pa bo dober tek imelo! Najprej v cerkev, potem pa delati! Naši nasprotniki tega ne umevajo; zato pa tudi ne vedo, kje ima svoje korenine samotvorno zaupanje naše stranke in iz njega izvirajoča energija. Z umazanimi dvotipi spremljajo to, kar je nam živa potreba, in blatijo, kar nam je največji pomen.

Dobra tri leta so minula, odkar je (dne 14. jan. 1909) naročil deželni zbor po predlogu naših poslancev deželni odboru, naj izdela bančni statut. Deželni odbor je pod vodstvom poročevalca dr. Lampeta zvršil to reč z največjo natančnostjo in dne 15. oktobra 1909 je že deželni zbor sprejel omenjeni statut. Cesarjevo pritrdilo je prišlo razmeroma hitro in potem se je lotil deželni odbor resne priprave. Ravnatelj Gj. Rašica je marljivo in spretno zvršil svoje delo in danes se je zavrtilo kolo: banka je v tiru. Liberalci so svoj čas s posebno gorečnostjo kričali o koritih, ki jih baje tešemo z ustanovitvijo deželne banke za nekatere izvoljence, in so slikali v živih bojah, koliko bo požrla uprava. Zdaj molče: korit ni in s strogo varčnostjo se je pripravilo vse potrebno za ustanovo, ki bo kmalu največji denarni zavod naše dežele. Tako skromno in nesebično, s tako neznatnimi stroški se ni še nikjer ustanavljala deželna banka.

Veselim se današnjega dne. Gospodarski napredek naše dežele potrebuje stika s svetovnim denarnim trgov. Novi zavod odvarja ta stik in omogočuje, da bo tudi naše ljudstvo deležno ugodnosti, ki jih imajo drugod od njega. Kroženje denarja ima v rokah v ogromni večini zasebna spekulacija. S posredovanjem denarja hočejo banke najprej narediti denarja zase. V deželni banki se pa odvarja zavod, ki mu je prvi in poglavitni namen blagor ljudstva, ki mu je lastni dobiček postranska reč, na katero meri samo toliko, kolikor je nujno potrebno, da se vzdržuje in krepi.

Pozdrav novemu zavodu pošiljajo najprej dolžniki, ki imajo dolgove vknjižene na svojih hišah ali posestvih, pred vsem naši kmetje. Iz vrst naših kmetov je prišla zahteva, naj se ustanovi deželna banka in sicer že leta 1884; ob zborovanju kmetijske enote, ki jo je sklical deželni odbor, se je sklenilo to-le: »Zeleti je, da se ustanovi deželna hipotekarna banka z namenom, da izvršuje amortizacijo na kmečkih posestvih vknjiženih dolgov. Večina deželnega zbora, brez zmisla za ljudske potrebe, ni mislila resno na banko; predlog poslanca Hribarja v tem oziru je bil samo pesek v oči. Ko bi bili liberalci z veleposlastniki vred resno hoteli, kar je predlagal Hribar, bi bili banko že zdavnaj imeli in naš hipotekarni kredit bi bil danes drugače, boljše urejen, nego je zdaj.

Vsi razsodni ljudje vedo, da je realni kredit popolnoma drugega značaja od osebnega. Na daljše obroke, neodpovedljiv, nizko obrestovan in združen z redno amortizacijo — tak mora biti realni kredit; drugače napravlja vsestranske prekucije v lastništvu, uničuje

je vsako stalnost v realni posesti, ter spravlja v revščino tudi pridne in skrbne ljudi. Nemogoče je pa, v tem oziru napraviti potrebni red, če nima ljudstvo na razpolago hipotekarnih zavodov. Kakšne so razmere pri nas, najboljše kaže odsekovo poročilo, ki je z njim leta 1909 stopil bančni statut pred deželni zbor. Tam beremo:

Leta 1905. je znašal vknjiženi hipotekarni dolg na Kranjskem okroglo 150 milijonov kron.

Tistega leta so hranilnice na Kranjskem izkazale hipotekarnih posojil 61 milijonov kron. Res, da vsa ta vsota ni bila elocirana na Kranjskem, nasproti pa od vknjižb na kranjskih posestvih pripada precejšen del tudi na posojila izvenkranjskih hranilnic, zato smemo vzeti vsoto 61 milijonov kron kot ono, katero so hranilnice skupno posodile na kranjska zemljišča.

Če primerjamo vsoto vseh hipotekarnih vknjižb 150 milijonov kron z hipotekarnimi posojili kranjskih hranilnic 61 milijonov kron, preostaja vsota 89 milijonov kron takih vknjižb, ki izvirajo iz posojil posojilnic in zasebnikov.

Od leta 1905 do danes se to relativno razmerje ni dosti premenilo in zato smem pač trditi, da okroglo samo dve petini zemljejknjižnih intabulacij pripada na hipotekarne zavode po svojem ustroju in namenu, druge tri petine pa na posojilnice in zasebnike.

Seveda ni dognati, koliko teh vknjiženih dolgov je deloma ali celotno odplačanih. Ako pa vzamemo za pravo, da je že popolnoma amortiziranih in plačanih okroglo ena petina od teh vknjiženih dolgov, t. j. 30 milijonov, je to silno visoko vzeto. Po odbitku te vsote, ki se v tem računu že za odplačano ali amortizovano jemlje, od one vknjižene vsote, ki izvira iz posojil privatnikov in malih posojilnic, preostaja še vedno 59 milijonov vknjiženih dolgov, ki pripadejo na posojila privatnikov in malih posojilnic. Ta račun faktične obremenitve zemljišč seveda ni točen, ali je prej prenizek kakor previsok.

Od teh hipotek 59 milijonov kron je gotovo polovica zdravih in tudi ne druge vrste. Pri pravi in dosti razsežni kreditni organizaciji bi take hipoteke pripadle hipotekarnim zavodom z nizko brestno mero in ne posojilnicam in zasebnikom, ki višje obresti zahtevajo.

Opisane razmere glede intabuliranih bremen kažejo, da organizacija zemljiškega kredita ni zadostna. Ali naj popolnoma organizacijo hranilnic? Nimamo nič proti temu, kajti hranilnice imajo tudi svoj pomen. Vendar ustroj in namen hranilnic se nam zdi za sedanje razmere nezadosten. Hranilnice so v prvi vrsti organizacija vložnikov. Interes vložnikov pa je, da je obrestna mera za hranilne vloge razmeroma kolikor mogoče visoka in da imajo vložene vsote vsak čas na razpolago. Če pa pridejo še nezdružene konkurenčne incidence zraven, kakor se kaže sedaj žalibog na Kranjskem, potem nastane tendenca zviševanja obrestne mere pri hranilnih vlogah in dosledno tudi pri posojilih.

Ustanoviti nam je potemtakem denarni zavod, ki bo v prvi vrsti ščitil interes hipotekarnih dolžnikov in izkoriščal ugodnosti denarnega trga. To pa je mogoče le s pomočjo dežele. Deželni zavod s hipotekarnim kreditom na podlagi izdavanja zastavnice je v deželi neobhodno potreben.

Posojilništvo se pri nas lepo razvija. Denar v domačih posojilnicah mora biti na razpolago osebnemu kreditu. Ker je manjkalo hipotekarnih zavodov, so se morale posojilnice doslej marsikje tudi s tem pečati. Deželna banka bo razbremenila posojilnice, ker bo lahko večja hipotekarna posojila od njih prevzela.

Prav posebno se vesele današnjega dne občine, okrajni cestni zastopi in tudi dežela, kolikor potrebuje kredita. Vodovodi, ceste, razne uravnave rek in sploh melioracije, pa tudi razne

stavbe, ki jih napravljajo javni zastopi, se plačujejo na daljšo dobo. Treba je posojila. Deželna banka bo v tem oziru izredna dobrotnica celi deželi in marsikaka napredna reč, ki doslej ni mogla na dan, se bo odslej lahko zvršila. Za glavno reč, kje dobiti denar pod ugodnimi pogoji, je zdaj preskrbljeno.

Danes čutimo mnogo bolj, nego pred tremi leti, kako važno je, da je deželna banka vzel v svoj delokrog tudi trgovske posle, izvzemši seveda vsako spekulacijo. Liberalci in veleposlastniki so bili temu nasprotni. Zdaj, ko je vsled neumnosti naših liberalcev kredit v deželi na tleh, ko je pomanjkanje denarja v trgovskem svetu tako občutno, bo deželna banka kakor polten dež osvežila to nevarno sušo. Trgovina in obrt imata v novem zavodu krepko oporo. Naj trgovci in obrtniki ravno zdaj pred volitvami v trgovsko in obrtno zbornico na podlagi živih dejanj presodijo, kje so njihovi prijatelji. Sem spadajoča določila statuta slovejo:

Dovoljevanje posojil stavbinskim in prevoznim podjetjem, akreditiranim akcijskim družbam in prevzemarjem takih terjatev potom cesije; ustanovitev in vršba javnih skladišč, izdavanje skladiščnih izkaznic v okvirju veljavnih zakonov in na temelju koncesij, ki jih je pridobiti za posamezne slučaje; dovoljevanje posojil na vrednostne listine (lombard), ki jih je izdala kranjska dežela ali kakšna občina na Kranjskem, in pa na vse one vrednostne listine, katere imajo po § 7. zakona z dne 19. novembra 1887, drž. zak. št. 133, pri poštni hranilnici zastavno dopustnost; eskomptovanje in reeskomptovanje menic in deviz z omejitvijo, ki jo določa § 12. izžrebanih pupilarnovarnih vrednost, zlasti državnih in deželnih zadolžnic ter zastavnih listov in zadolžnic deželnih kreditnih zavodov avstro-ogrske države ter kuponov takih zadolžnic; giro- in kontokorentni posel, nakup in prodaja vrednostnih papirjev za tuji račun, na lastni račun pa le pupilarni varnih papirjev lastne in tuje emisije, dalje lastnih zakladnih zadolžnic (§ 22); shranjevanje ali upravljanje depozitov; dovoljevanje posojil na skladiščne izkaznice.

Danes pišemo deželni banki pozdrav. Bodoči časi ji bodo pisali pohvalo in zahvalo in takrat bo šele zasijal pomen današnjega dne. Prihodnji rod bo na uspehih našega dela zahvaljal Previdnost, da je ob usodnem času postavila na čelo slovenskemu ljudstvu može z jasnim razumevanjem vseh slovenskih kulturnih in gmočnih potreb, varuhe večno - stalnih načel, životvornih idej, obenem pa može z realno-praktičnim zmisлом za gmočno blagostanje, za gospodarski napredek. V prvi vrsti njihovih ustanov bo pa brez dvojbe stala za kranjsko deželo — deželna banka.

Hrvaški sabor razpuščen. Nove volitve.

Naše slutnje po zadnjih volitvah v hrvaški sabor, da še ne bo prišlo tako kmalu do urejenih razmer v Hrvaški, se uresničujejo. Vračajo se časi, kakršne je hrvaški narod preživel v letih 1861—1872. Takrat so se vršile volitve za volitvami, ne da bi prišlo do resnega dela v saboru. A kaj takega kot letos, se še ni dogodilo. Sobotne uradne »Narodne novine« donajajo kraljev reskript, s katerim se razpušča novoizvoljeni hrvaški sabor in odreja nove volitve.

Ta razpust je silno iznenadil vso javnost. Bili smo pripravljeni na razpust, ali nismo bili pripravljeni na tak način razpusta, na razpust izven sabora preko uradnih »Narodnih novin«. Dosedaj se je vedno varoval princip ustavnosti. Vedno se je sabor sešel in v saboru se je naznačil šele razpust. Isto se je pričakovalo za 7. februarja, ko se je imel sestati novi sabor. Bilo je sedaj prvič, da se je na tak način razpuštil sabor.

Pričakuje se v Hrvatski doba nasilnosti, kakršnih je moral hrvaški narod že več pretrpeti. V zagrebškem »Neues Tagblattu«, ki je kakor »Agramer Tagblatt« izšel v posebni izdaji, se nahaja vest, da bosta »Pokret« in »Srbobran« ustavljena. Sploh se novi ban Cuvaj zelo znaša nad časopisjem. Zaplembe časopisov ne glede na stranke so na dnevnem redu. Toda uverjeni smo, da ban Cuvaj s svojim nasiljem ne bo imel večjih uspehov kot bivša bana Tomašić in Rauch. Danes je hrvaški narod vsled vladnega nasilja in vednih volitev utrjen in ne bo pustil s seboj pometati. To so jasno pokazale že zadnje volitve.

Pravaški listi že pozivajo svoje somišljenike na delo za nove volitve. Tudi se pojavljajo iz pravaških vrst glasovi za skupno delo vseh strank proti vladi. Seveda se ne dá sedaj nič sklepati o novih volitvah. A gotovo pa je, da v slučaju svobodnih volitev ne dobi vlada nikdar zaželjene večine.

Kako nenadoma je prišel razpust, dokazuje sledeči dogodek: V soboto popoldne so prišli štirje detektivi k Stjepanu Radiću, da ga odvedejo. Ker se pa ta kakor vsak drugi ni še nadejal razpusta sabora, se je skliceval na svojo imuniteto. A pokazali so mu »Narodne novine« z reskriptom o razpustu sabora, nakar je bil Radić aretiran. Tudi Svetozar Pribičević je dobil poziv, da se zgleda na sodišču. Vprašanje je sedaj: more li vse to pomagati banu Cuvaju in njegovim pomagačem, da upokore Hrvaško?

Društvo zdravnikov na Kranjskem.

(Izvirno poročilo.)

V petek, dne 26. januarja 1912 se je vršil letošnji redni občni zbor društva, ki je bil izredno bogat in zanimiv. Prišlo so na razgovor občekoristne zadeve in sprejeli so se sklepi, ki pričajo o globoki kulturni zavesti društva, ki pomenijo začetek nove dobe v kulturnem delovanju našega zdravniškega društva, katero se ponša s posebno častjo, da je po starosti prvo zdravniško društvo v Avstriji.

Sklepi letošnjega občnega zbora pospešijo aktivno zblizanje naših prosvetnih društev, utrdijo kulturno solidarnost med Jugoslovani, obrnejo pa tudi pozornost celokupnega Slovanstva, zlasti bogate Rusije, na krasoto, na zdravo, za letovišča in razna zdravilišča kakor nalašč ustvarjeno lego naše male domovine, osobito naših planin. Nemalo pripomorejo ti sklepi, da se svetovni, bogastvo donajajoči tok tujkega prometa okrene skozi našo lepo, a premalo čislano domovino.

Zadnji občni zbor »Društva zdravnikov« proglašja s svojimi sklepi svojo tendenco, kakor jo čuti moderno in zavedno zdravništvo, tendenco dela za ljudstvo, iz katerega izhaja in kateremu služi. Slovenski zdravniki se čutijo liki drugi stanovci kot del slovenskega naroda, ki se nahaja nezasluzeno v veliki socialni bedi. In baš zdravniki vedo iz svoje bogate izkušnje, da izvira velik del te bede iz nevednosti, iz nepoznanja higijeničnih zahtev, iz nedostatne organizacije javne higijene.

Na predlog predsednika g. dr. Demetra viteza Bleiweisa Trsteniškega se izvolijo enoglasno za častne člane »Društva zdravnikov«: g. dr. Subotić Vojslav, šefkirurg državne bolnice in predsednik društva srbskih zdravnikov v Belgradu; g. dr. Kosirnik Ivan, kr. žup. fizik, ravnatelj primarij in predsednik društva zdravnikov kraljevine Hrvatske in Slavonije v Zagrebu; g. dr. Čačković pl. Vrhovinski Miroslav, kr. žup. fizik in primarij v Zagrebu. Gosp. govornik obširno utemeljuje zasluge teh gospodov za medicinsko vedo, za naše društvo in jugoslovansko kulturno zblizanje. Živahno priznanje sledi tem vznesenim, iskreno bratstvo diha jočim besedam.

Na predlog predsednika g. dr. D. vit. Bleiweisa-Trsteniškega se izpremenijo nekatera društvena pravila. Dalje poroča isti govornik o pripravah za 50 letni jubilej »Društva zdravnikov«, zlasti omenja, da izide ob tej priliki slavnostna številka »Liječniškega vijesnika«, izključno s prispevki slovenskih zdravnikov.

Na predlog primarija g. dr. Derganca se ustanovi »Odsek za ljudsko higijeno in blaginjo« in »Protialkoholni odsek« »Društva zdravnikov«.

»Odsek za ljudsko higijeno in blaginjo« bo zasledoval vse pojave in podjetja v javnem življenju, ki spadajo v zdravniški delokrog in se tičejo javne higijene, in bo po možnosti skušal povsod sodelovati, oziroma voditi posamezne akcije. Na predlog predsednika g. dr. Dem. viteza Bleiweis-Trsteniškega bo »Odsek za ljudsko higijeno in blaginjo« že letos zastopan na »Prvem vseslovenskem kongresu za ljudsko zdravje«, ki se vrši letos od 28. do 31. maja v Peterburgu. Odsek nastopi najbrže s sodelovanjem »Društva za tujski promet« in »Planinskega društva«. Umestno bi bilo, da nastopi tudi »Protialkoholni odsek« in pouči kongres o organizaciji našega protialkoholnega gibanja, na katero smo Slovenci lahko ponosni.

»Posebno važna je za naše razmere ustanovitev »Protialkoholnega odseka« v okviru »Društva zdravnikov«, kajti s tem stopa v areno najkompetentnejši faktor, ki bo s svojo izkušnjo in avtoriteto izdatno ojačil naše prepotrebno protialkoholno gibanje, kateremu cilj je treznost in zmernost naroda; abstinenca je samo sredstvo med sredstvi, in sicer najuspešnejše sredstvo.

»Protialkoholni odsek« začne takoj delovati in priredi v kratkem posebno mesečno zborovanje zdravnikov, na katerem bodo posamezni predavatelji razlagali organizacijo in pomen svetovnega protialkoholnega gibanja in podali znanstvene dokaze za pogubnost alkoholne nezmerrosti.

Pri predlogu gosp. primarija dr. Derganca o ustanovitvi lastnega društvenega lokala se vname živahna debata, iz katere se porodi velevažna, dalekosežna resolucija g. primarija dr. Gregoriča: skliče se naj enketa vseh slovenskih kulturnih društev (profesorjev, juristov, inženirjev in tehnikov, zdravnikov, živinozdravnikov itd.), katera se naj posvetuje o ustanovitvi skupnega kulturnega ognjišča. Predlog g. primarija dr. Derganca o ustanovitvi »Obrambnega odseka za stanovsko čast« se sprejme na ta način, da se delokrog predlaganega odseka pridruži že obstoječemu stanovskemu odseku.

V imenu odsotnega primarija g. dr. Götla v Gorici utemeljuje primarij g. dr. Derganca njegov pismeni predlog, da izdaj »Društvo zdravnikov« v proslavo 50 letnice posebno popularno knjigo »Bolniška postrežba in prva pomoč«, v kateri bodo spisali posamezna poglavja po modernem principu kolektivnega dela dotični strokovnjaki. Predlog se sprejme in takoj se izvoli poseben potrebni odsek, ki oskrbi za izdajo tako potrebne knjige tudi potrebne subvencije. Obširna knjiga bo namenjena domači rabi namesto enakih nemških knjig, posebno dobro bo pa služila kot učna knjiga pri tečajih za bolniško postrežbo in prvo pomoč.

»Društvo zdravnikov« ni moglo dostojneje proslaviti začetka svojemu jubilejnemu letu.

Naša, za vsak kulturni napredek tako dovzetna javnost, gotovo navdušeno pozdravi to blagonsno delovanje »Društva zdravnikov« in bo vedno kakor doslej podpirala, zasledovala z napeto pozornostjo njega težnje, ki naj pomorejo samo pomnožiti najdražji, naš najpristnejši in najplodnosnejši kapital — ljudsko zdravje.

Iz Dalmacije.

PRED ODGOĐENJEM DALMATINSKEGA DEŽELNEGA ZBORA.

Obstrukcija pravašev v dalmatinskem saboru je zavzela v petek že take dimenzije, da ni dosti upanja na redno delo. Obtožba pravašev proti dr. Ivčeviću in deželnemu odboru je zadala večini zadnji udarec. Ker se gre za osebno čast dr. Ivčevića in za čast deželne uprave, je večina sklenila, da mora obstrukcija zrušiti. S tem se je situacija zelo poostрила in ker so označili pravaši posredovanje grofa Attemsa kot brezupni poizkus, ne preostaje vladi drugega kot da predlaga ministru odgojen dež. zbora. Da bi se pa sabor razpustil, ni pričakovati, ker vlada ne pričakuje od novih volitev posebnih izprememb in ker noče občinskim blagajnam naložiti novih izvanrednih izdatkov, katerih so imele občine že pri občinskih in državnozborskih volitvah.

OBTOŽBA PROTI DALMATINSKEMU DEŽELNEMU GLAVARJU.

Med zadnjimi tumulti v dalmatinskem deželnem zboru je vstal dr. Drinković, ki je obsodil deželnega glavarja dr. Ivčevića radi njegovega samolastnega postopanja v vseh deželnih zadevah. Ko je govoril vrgl glavarju v obraz, da je on povzročil, da se je pred zadnjimi državnozborskimi volitvami po neki komisiji deželnega odbora odpečatila občinska blagajna v Dnišu, ki je bila radi nepoštenih manipulacij zapečatena in da se je županu v Dnišu g. Skellinu obljubljalo 150.000 K posojila iz deželnega kreditnega zavoda, je nastal silen vihar med poslušanci večine.

Na razne načine so zatrjevali, da to ni res. Pravaši so vstrajali pri svoji trditvi in zahtevali, da se seja zaključi. Na migljaj vladnega zastopnika je dr. Ivčević, ki je obtožbo dr. Drinkoviča poslušal ves blede in se je jeze tresel, sejo zaključil.

AVSTRO - OGRSKA.

Grof Aehrenthal.

Praga, 28. januarja. Češki listi trdijo, da bo grof Aehrenthal v kratkem času demisioniral. Dokler se demisijska definitivno ne sprejme, bo vodil zunanje posle sekcijski šef baron Müller.

Dunaj 28. jan. (K. u.) Cesar je ustmeno demisijsko prošnjo ministra za zunanje zadeve grofa Aehrenthala odklonil in izrazil upanje, da bo grof Aehrenthal po daljšem dopustu tako okrevljal, da bo mogel svoje posle voditi dalje.

Dunaj, 28. januarja. »Slavische Korrespondenz« poroča, da je več državnikov, ki so bili zadnji čas pri cesarju v avdienci, izjavilo, da je trdna volja cesarjeva, da se trozvezno razmerje ohrani. Merodajni faktorji pa teže obenem za tem, da se zlasti izboljša razmerje do Rusije. Avstro-Ogrska mora že zaradi Balkana stati z Rusijo v istem prijateljskem razmerju, kakor z Nemčijo in Italijo.

Novi nuncij.

Rim, 27. januarja. Za naslednika rajnega nuncija na dunajskem dvoru. msgr. Bavona, je imenovan msgr. grof Scapinelli di Leguigno. Grof Scapinelli je bil že tajnik dunajske nunciature. Govori precej dobro nemško in pripada plemiški rodbini, ki je bila svojčas v zvezi z vojvodi Este. Grof Scapinelli je bil avditor v Haagu, nato v Rimu tajni komornik. zdaj pa je tajnik kongregacije za izredne duhovske zadeve. Mons. grof Scapinelli je okoli 50 let star, jako aristokratsčen, ljubeznjiv in izboren delavec. Grof Scapinelli je eden najboljših vatikanskih diplomatov.

Državni zbor.

Dunaj, 27. januarja. Državni zbor bo baje sklican 27. februarja. Prva točka dnevnega reda je ostalo poročilo draginjskega odseka, nato pa pride na vrsto prvo branje brambne predloge.

Aviatika.

Dunaj, 29. januarja. V skupnem budgetu za l. 1912. je določenih 25.000 kron za aviatiki prostor v Pulju. Za poveljnika aviatične postaje je določen linjski ladjiski poročnik Viktor Klobučar.

Koroški državnozborski mandat.

Celovec, 29. januarja. Svobodomiselná kmečka zveza je postavila za kandidata v državnozborskem volilnem okraju kmečkih občin okoli Beljaka, ki jih je zastopal dozdaj socialnodemokrat, Riese, profesorja dr. Angererja. Angerer je že dvakrat proti Rieseju propadel, l. 1907. in 1911. Socialni demokratje nameravajo, kakor se čuje, kandidirati bivšega strojevodjo Ružicka.

Službena pragmatika pokopana?

Dunaj, 28. januarja. Odbor centralne zveze avstrijskih državnouradniških društev je 28. t. m. nadaljeval svoja posvetovanja v navzočnosti poslancev Waberja, dr. Jerzabeka, Forstnerja in drugih. Predsednik Grabscheid je izjavil, da uradništvo odločno zahteva, da se uradniško vprašanje takoj, ko se parlament zopet sestane, reši. Dolžil je vlado, da je v odseku za državne uslužbence izvajala nekako pasivno rezistenco. Branil je uradništvo zoper očitke, da uganja demagogijo. Označil je različne določbe vlade glede časovnega napredovanja, strokovnih izpitov in delitve v posamezne kategorije kot nevezprejemljive. Nato se je vršila daljša debata. Uradništvo je poudarjalo, da se celo z mnogimi stvarmi, kakor jih je odsek sklenil, ne strinja. Ker vlada na noben način noče in ne more uradnikom več koncedirati, se splošno zatrjuje, da je službena pragmatika pokopana. Saj gosposka zbornica je spričo vedenja uradništva ne bo sprejela. Vlada hoče baje zopet predlagati le uredbo aktivitetnih doklad, glasom katere bi le pravno izobraznim uradnikom, torej juristom, koncediralo časovno napredovanje v 5. činovni razred.

Khuen odstori?

Dunaj, 27. januarja. Baje bo grof Khuen odstopil. Minister skoraj nič ne vidi, razun tega je bolan na ledvicah. Razmere na Ogrskem so pa tako zmedene, da treba energičnega moža. Eni imenujejo za Khuenovega naslednika grofa Andrassyja.

S'rah pred trizmom.

Budimpešta, 27. januarja. Poslanec Zoltan Lengyel je v seji ogrske

poslanske zbornice vložil interpelacijo glede trizma. Lengyel izjava, da se trizistična agitacija neti v Avstriji in da se na novih zemljevidih vidi Hrvaško združeno s Kranjsko in Koroško. Lengyel zahteva, da se časnikom, ki razširjajo trizistične ideje, naperjene zoper enotnost ogrske države, odzame na Ogrskem poštni debit.

Dnevne novice.

Neupravičen napad. V zadnji seji deželnega zbora in v petek na shodu v »Mestnem domu« sta dr. Tavčar in dr. Triller napadla S. L. S., češ da je prelomila dano besedo. Ker smo uvedeli, da bodeta poslanca dr. Triller kakor tudi dr. Tavčar v tem pogledu svoje trditve preklicala, zato nimamo povoda se dalje pečati s to zadevo.

+ Nova volitev deželnega poslanca iz volilnega razreda kmetijskih občin v volilnem okraju Črnomelj-Metlika na mesto odstopivšega poslanca Frana pl. Šukljeja se boče vršila dne 14. marca 1912 v poslavno določenih volilnih krajih. Natančnejše odredbe o kraju in uri, kje in kdaj se začne volitev, kakor tudi o uri, ob kateri se konča odajanje glasov, bodo obsežale izkaznice, ki se dostavijo volilcem.

+ Otvoritev kranjske deželne banke. Danes popoldne se je brala povodom otvoritve kranjske deželne banke v nunski cerkvi sv. maša, ki so se je udeležili člani kuratorja deželne banke in zastopniki dežele. Po sv. maši so se člani kuratorja in povabljeni zbrali v zborovalnici dežel. odbora, kjer se predsednik kuratorja tovarnar gospod Karol Pollak pozdravil navzoče ter izražal svoje veselje, da je končno vendar prišla ura, ko more pričetiti deželna banka poslovati v korist dežele in prebivalstva. Upa, da bo spremljal božji blagoslov novo podjetje ter prosi navzočega gosp. deželnega glavarja dr. Susteršiča naklonjenosti istemu. Deželni glavar je nato odgovoril, da pozdravlja z veseljem dan, na katerem se je oživila deželna banka. Ze dolgo se je čutila potreba takega podjetja. Velike važnosti bo zavod tudi za naše občine ter bo v sedanjih časih trdna zaslomba in regulator javnega kredita v naši deželi. Deželni glavar je poudarjal, da je uverjen, da se bo zavod pod vodstvom mož, ki mu stoje na čelu, uspešno razvijal, kar se pa tiče njegove osebe kot deželnega glavarja, je gotovo, da bo vedno stal na strani zavoda. Nato se je slavnostno zborovanje zaključilo ter so navzoči odšli, ogledat si uradne prostore nove deželne banke, ki so v deželnem dvorcu ob Gosposki ulici v pritličju.

+ Kaj pa vam je ta napoti? »Učit. Tovariši, glasilo dveh ali treh liberalnih petelinov učiteljskega stanu, ki jim žalibog sledi še nekaj duševnih rezevov na deželi, hujška v svoji današnji številki tudi že zoper — »Družbo Sv. Mohorja«! Človek bi končno še potrpet, če gospodje, ki so v Ljubljani z vsem dobro preskrbljeni, pridigujejo tovarišem na deželi, naj gredo »na barikade«, ker končno je to le neskončno smešno, ampak da se zdaj tudi v isto družbo zaletavajo, ki je za izobrazbo slov. ljudstva storila neizmerno več kakor oni, ki vsak teden enkrat 6 strani samih fraz in psokv namažejo — to je pa res nekoliko preveč. Družba Sv. Mohorja je vsikdar delala v patriotičnem in verskem duhu po geslu »Vse za vero, dom, cesarja!«, kakor je po cesarski postavi dolžno delati tudi učiteljstvo. Kaj vam tedaj pri družbi ne prija? »Tovariši« pravi: »V razmišljanje naprednim slovenskim krogom! »Družba sv. Mohorja« v Celovecu je popolnoma klerikalna. Vse knjige, ki jih izda, so take, da napravijo v kulturnem oziru več škode, nego si sploh moremo to predstaviti. Do 100.000 ljudi in še več bere te knjige. Klerikalizem se vceplja najširšim slojem potom Mohorjeve družbe. Poglejte le letošnji koledar, bojevit je, svest si svojega vpliva in svoje glave pomena. Naj bi še naprej tako? Predlagamo naprednim slovenskim krogom: naj se osnuje Ljudska tiskovna zadruga, ki naj za dve kroni izdaja prav tako po 3 do 4 lepe in dobre knjige v naprednem duhu. Proti »Družbi sv. Mohorja« — družbo reš kulturno, tako da bo pariran vpliv klerikalizma.« — Tako ponavljajo gospodje bojni klic soc. demokracije, ki hoče Mohorjevo družbo uničiti. V smrtni greh ji štejejo, ker ne razdira verskega čuta slovenskega ljudstva in ne zabavlja zoper duhovnike. In to so tisti ljudje, ki so v Belikrajini po shodih molili Angeljsko češčenje! Vprašamo, ali je res vse učiteljstvo, ki se imenuje liberalno, tako zapeljano, da se s tem razdiralnim delom »Tovariševcev« strinja? Ti ljudje čela o sis emaju na o, da spravi učiteljski stan ob vse kredit in ga

poženejo v boj z ljudstvom, v katerem učitelj prav gotovo ne bo zmagal. Nam se dozdeva tole: Elementom, ki od hujškanja živijo in sicer dobro živijo, ni vseč, da se učiteljstvo zadnje čase vedno bolj ljudstvu približuje in z njim v slogi dela za resnično izobrazbo. To se ne sklada z računom »Tovariševcev«, ki se morejo vzdržati le z zabavljanjem, ker sicer bi njihovi listi ne šli. Zato ščuvajo, dražijo in razširjajo anarhijo. Pa se bodo vračunali. Mi smo prepričani, da bodo ti gospodje prej ali slej odleteli in potem kranjski učitelj ne bo več trpin, ampak ugleden in uvaževan faktor v slovenskem ljudstvu.

+ Podružnica »Slov. Straže« v sv. Križu pri Trstu je priredila včeraj popoldne krasno uspelo veselico. Proizvajanja točk sporeda so bila naravnost raznih točk sporeda so bila naravnost presenetljiva. Dr. Krčkova igra »Tri sestre« se je igrala prav dobro in je vzbudila mnogo smeha. Govoril je poslanec Gostinčar o potrebi naobrazbe in posebno socialne naobrazbe. Velika dvorana g. Jakoba Magajne je bila napolnena polna. Gotovo je bilo nad 500 ljudi. »Straži« pri Sv. Križu moremo le čestitati na krasni prireditvi.

+ Shod. Včeraj se je vršil občni zbor izobraževalnega društva v Ljubnem. Govoril je g. Fr. Tersegglav.

+ Nizki nivo liberalnega časopisa se posebno v tem razodeva, da se v njem napadajo imenoma naši žurnalisti, katerim se pripisujejo članki, za katere je list kot tak odgovoren. Če se tako samovoljno ta ali oni članek temu ali onemu uredniku pripisuje, se večkrat zgodi, da se mu prizadeva naravnost krivica, sicer pa ni posamezni urednik odgovoren nikomur drugemu kakor svojemu listu. To je po celem kulturnem svetu tako, le v slovenskem liberalnem časopisu je mogoče, da žurnalist žurnalista imenoma napada in sicer celo takrat, kadar nikakor ne more vedeti, je li dotičnik res spisal to, kar se mu podkujuje. Sicer naj gospodje naredijo, kakor hočejo, mi jih manir ne bomo učili, samo povedati je treba, da njihove navade ne služijo v čast slovenskemu časopisu.

+ Nov napad na hrvaške pravice. Z Dunaja poročajo, da se namerava naredbenim potom uvesti v hrvaško domobranstvo mažarski poveljevalni jezik in mažarska zastava. Za to osnovo zna bivša vlada in novi ban.

— Tržaško-koprski škof dr. Andrej Karlin je odpotoval dne 21. januarja v Rim in bil sprejet v četrtek v avdienci pri sv. Očetu in se danes zopet v Trst povrnil.

— Odlikovanje. Cesar je podelil ministerjalnemu svetniku v justičnem ministru g. dr. Ivanu Babniku viteški križec Leopoldovega reda.

— Od državne železnice. Nadinženir Leo Bloudek je imenovan za stavbenega svetnika in inženir Ferdinand Schmitt za nadinženirja pri državni železnici na Kranjskem.

— Od poštne službe. Za poštna praktikanta sta imenovana abiturijenta Franc Mezek in Ivan Tavzes v Ljubljani 1.

— Promocija. Danes bo promoviran za doktorja prava c. kr. koncipist pri poštni direkciji na Dunaju gospod Maks Jereb.

— Srebrna poroka. Deželnosodni svetnik gosp. Aleksander Ravnikar v Litiji in njegova soproga obhajata danes srebrno poroko.

— Zmaga pravašev. V Rabu, kjer se bje hudo boj za občinski zastop so dosedaj zmagali pravaši v drugem in tretjem razredu.

— Ciril-Metodova šola v Trstu. Kakor znano, je dobila Ciril-Metodova šola pri Sv. Jakobu in njena moška podružnica na Acquedottu v Trstu v osebi gospoda Vrščaja novega voditelja, s katerim pa, kakor čujemo, učiteljsko osebje ni posebnost zadovoljno. Prejšnji voditelj, pokojni Širok, je bil seicer dober človek, a za svoje mesto nesposoben, kar pri učitelju, katerega je bila penzionirala deželna šolska uprava ravno radi nesposobnosti, ni čudno. Razume se, da, poklican na prostor ravnatelja tako velikega zavoda kakor je Ciril-Metodova šola v Trstu, ni bil kos svoji nalogi. Ni mogel vzdrževati med 20 glavnimi učiteljskim osebjem svoje avtoritete in nastal je nered in prava anarhija. Vsak je delal, kar je hotel, in prišlo je tako daleč, da so poslali posamezni učitelji listke: »danes me ne bo«, ne da bi se jim zdelo vredno, opravičiti se, zakaj. Po smrti Široka se je začela med učiteljskim osebjem intriga, kdo da postane vodja. Glavno vodstvo v Ljubljani je pa bilo tako pametno, da ni imenovalo nobenega izmed učiteljev na tej šoli, temveč postavilo za vodje učitelja na državni nemški šoli v ulici Fontana v Trstu, gospoda Ivana Vrščaja. Ta mož je znan kot dober pedagog, a umeje se, da je moralo priti do konfliktov med učiteljstvom, navajenim poprej na vse drugo nego na disciplino, in med

novim voditeljem, ki je natančen in vesten. Prišlo je že tako daleč, da je vse učiteljsko osebje proti voditelju nastopilo in da se je že govorilo o odpovedi novega ravnatelja Vrščaja. Pred par dnevi pa je bil tukaj prvomestnik Ciril-Metodove družbe Senekovič. Vršila se je konferenca, kateri je prisostvoval tudi poslanec dr. Rybář. Na tej konferenci so se pogodili tako, da ostane gospod Vrščaj še nadalje ravnatelj.

— **Od beneške meje poroča goriški** »Novi čas«: Kako prav ima bar. Fuchs, ki je 11. t. m. v Solnogradu na shodu svojih volivcev naglašal, da je ljudstvo v Italiji sovražno Avstriji, priča sledeči dogodek. Neki mož iz Italije je prišel po opravih k nam čez mejo, kjer se je v svojem sovraštvu do Avstrije izrazil: »**Ko končamo vojsko v Tripolisu, niti bajonetov ne obrišemo, ampak s krvavimi bajoneti pridemo nad vas.**« Da je na to kruto žaljenje moral bežati, je razumljivo, in le naši potrpežljivost se ima zahvaliti, da je odnesel zdrave pete čez mejo.

— **V Boštanju** so pri občinskih volitvah dne 26. t. m. zmagali liberalci, pa le po sleparstvu in raznih nepravilnostih. Ni pa še izrečena zadnja beseda. Doslej je bil občinski svet v liberalnih rokah.

— **Nov plačilni pravilnik** je izdalo c. kr. ministrstvo javnih del za delavce državnih rudnikov in žgalcne v Idriji, Pčbramu, Joachimshalu, Rabelnu, Celju, Kirchbichlu, Brisleggu in Klausnu. Temeljne plače znašajo po pravilniku I. od 2 K 60 vin do 3 K 60 vin., po pravilniku II. za profesionaliste in kvalificirane delavce 2 K 90 vin. do 4 K 70 vin. V vsaki vrsti je po 9 stopenj. Pomikajo se v višjo stopnjo avtomatično po preteku vsakih treh let. Mladolletni delavci do 18. leta imajo temeljne plače 1 K 50 vin. do 2 K 40 vin. Pogodbeno delo se glede cene določi na podlagi temeljnih plač in sicer že naprej. Ako delajo skupaj delavci različnih temeljnih plač, se pogodba izvede in določi po temeljni plači na najvišji stopnji stoečega delavca istega oddelka. Za nedeljska dela se doklade dovolijo, in sicer se izmerijo s 50% normalne dne. S 1. januarjem 1912 stopijo nove določbe v veljavo. Obenem so razveljavljena vsa dosedaj veljavna pravila in vse doklade k normalnim dnem in pogodbenim zaslužkom. Brezplačna dajatev žita in drv bi torej prenehala. Pri sprejemu delavcev se bodo v prvi vrsti oziralo na domače delavce in posebno sinove rudniških delavcev pod pogojem, da imajo polno telesno zmožnost za rudniško službo in tudi drugim predpisanim zahtevam ustrezajo.

— **Umrli** je predsinočnjim na Sveti Gori nad Litijo tamošnji gosp. učitelj Franc Delcol.

— **Kmetijski tečaj** priredi dež. odbor v kat. slov. izobraževalnem društvu na Vačah dne 2., 3. in 4. februarja.

— **Presenečenje.** V nekdanji Pintarjevi hiši v Kandiji stanuje več strank in med temi tudi vodstvo boletnega urada. Stranke so se vedno pritoževale, da jim zmanjkujejo drva, a niso prišli na sled tala. Omahovale so že, a vendar ojunčita se Mišič in Zupančič ter več noči pazila na storilca. V noči pred občinskimi volitvami zasačita poslovođa boletnega urada Antona Sternišo, ki ravno hoče odnesti naročaj drv. Ta jim prizna zločin. Takoj se to jutro stal je storilec pred oškodovanimi ter jih prosil odpuščenja in povrniti škodo z zneskom 180 K. Roka pravice pa se s tem ni zadovoljila, ter je Sternišo pozvala, da se tudi odgovarja radi svinjskih plečet, krompirja in butelj iz škodo župana Zorca. Čuje se tudi, da je dobil boletni urad novega vodjo gosp. Kvasa.

— **Imenovanje.** Poština vžbenikoma sta imenovana gimnazijski abiturient Franc Mezek in realni abiturient Ivan Tavzes za Ljubljano.

— **Pomlad v zimi.** Neznani prijatelj nam je poslal šopek cvetic in živca metulja, ki veselo leta po našem uredništvu. Gdč. Mici Sicherl iz Trzina pa nam je poslala škaflico zrelih malin, kar spada tudi k posebnostim letošnje zime.

— **Italijana zaprti v Sisek.** V Siseku so zaprli nekega iz Italije došlega Italijana, ki pravi, da se piše Solan. Pri njem so našli 422 lir in eleganten svilen robec z monogramom i. M. B. Mož je izjavil, da je ob železniški progi v Udinah našel kovčeg z denarjem in mnogimi dragocenostmi, kar si je vse obdržal. Ker je bil ravno tedaj oropan neki milanski zlatar se je bal, da bi njega osumili roba, zato je pobegnil iz domovine; v Sisek je došel zato, ker je bil že pred leti nekoč tu. Solanov govor zmedeno in se zapleta v protislovja ter je zelo razburjen. Policija sodi, da je dobila v roke nevarnega vlomilca in je že stopila v stik z milansko policijo.

— **Razpust puljskega občinskega sveta?** Kakor se čuje, namerava vlada razpustiti sedanji občinski svet v Pulji in imenovati komisarija. Povod je baje ta, ker sta dva občinska svetovalca odstopila vsled spora z večino. Nemci se močno trudijo priti na površje, češ da je to v državnem interesu, ker je Pulj vojna luka.

— **Umrli** je v Trstu kavarnar gosp. Anton Ziberna.

— **Z orožniškim bajonetom ranjen.** Opetovano predkaznovani Anton Hribar iz Zelimja je prosjačil po Mirni peči in tako prišel v župnišče. Tu je dobil milodar, s katerim pa ni bil zadovoljen in je surovo zahteval še kosilo. Ker istega ni dobil, je odšel k soprogini nadučiteljici in jo osorno nahrulil, naj mu kaj da. Ko je dobil nekaj vinarjev, se je mrmraje odstranil in šel zopet v župnišče. Tako je prišel štirikrat, zdaj k župnikovi kuharici, zdaj k soprogini nadučiteljici. Ker je zelo surovo nastopal in preklinjal, poklicali so orožnika, kateri je nasilneža hotel odvesti. Hribar se ni pustil odvesti in je sunil orožnika. Preklinjajoč in roče se, se je vlegel na tla in psoval orožnika — zahteval, da ga odpelje na vozu. Ta prizor se je vršil nad pol ure. Slednjič skozi z vzdignjenima rokama proti orožniku in ga hoče udariti, ta se mu umakne in zaukaže tri korake od njega, sicer je prisiljen rabiti orožje. Ker je Hribar, vedno roče se, psoval orožnika in mahal z rokami, mu je orožnik predrl levo bedro, obvezal in odpeljal v zaželenem vozu v hišo pokore. Čuje se, da je bil Hribar radi enakega dejanja dvakrat predkaznovan.

— **Tatinska druhal v gozdu Rigel nad Toplicami.** Martin Kobe, kovač v Gor. Bušincu in posestniški sinovi Franc Mauser vulgo Komncar, Franc Samida, Jože Fabjan, Franc Grm, Nace Gradišar, Lojze Henigman, vsi iz bližnjih vasi Bušince, in Franc Pučelj iz Dol. Sič zaprisegli so vodji Kobetu pri železnem drogu in »vetrihih« tatinsko zvestobo in molčečnost. Kakor rečeno, tako storjeno, udrali so v keči, zidance in hiše, kar ni šlo s ponarejenimi ključi, pripomogel je železen drog. Kradli so vse, kar jim je prišlo pod roke in največ suhega mesa, krompirja, hlebe kruha in več vever vina in tako so oškodovali 12 posestnikov. Plen, kar ga niso čez noč pozušili, spravljali so v zapuščeni hram v Vel. Rigu, kjer so se sestajali radi pogovorov. Kurili, pekli, kuhali in pili so vso noč. Komncarjev je tudi preskrbel harmoniko, — katero je ukradel Jak. Kobetu, — jim z njo sviral poskočne, da so mogli tudi zaplesati. Samida, sodar, ta jim je naredil 50 litrov držeč »putrih«, katerega so vsako noč napolnili in zaužili. Ukradene stvari znašajo več sto kron. Konec temu predobremu življenju storila je toplaška žandarmerija in tatinsko druhal oddala novomeškemu okrožnemu sodišču. Pri aretaciji Franceta Pučelja, imenovanega »Špiona«, je isti zločin priznal in obelodanil njihove nastope, — povedal je tudi, da je imel zavetišče v ranem jutru pri pekovski pomočniku Jožetu Šasku v Toplicah, kateri mu je dal navodila, kje bi se prišel do staričine, in mu preskrbel vroče peke, kiflcov itd. Tudi tega sedaj vest peče.

AVSTRIJSKI PRESTOLONASLEDNIK V BEROLINU.

Berolin, 28. januarja. (Kor. urad.) Nadvojvoda prestolonaslednik Franc Ferdinand je 28. t. m. došel v Berlin. Na kolodvoru so ga pričakovali nemški cesar, preslonaslednik, avstrijski poslanec grof Szögyeny-Marich in drugi. Prestolonaslednik Franc Ferdinand se je podal takoj k tihi sv. maši v cerkev sv. Hedvige.

ROJSTNI DAN VILJEMA II.

Berolin, 28. januarja. Povodom proslave rojstnega dne cesarja Viljema je v Kolinu kardina Fischer govoril o položaju, ki danes v Nemčiji vlada, in pozval tako vodilne proge države kakor vse meščanstvo, naj bo na straži, da država ne bo trpela škode. — V Braunschweigu pa je državni miniser Wolf poudarjal, da je treba, da Nemci varujejo svoj ugled na zunaj.

Berolin, 27. januarja. Velika množica je prišla na po vseh cestah, da bi prisluškala razsvetljavo v proslavo cesarjevega dne. Množica je napadla cesarju in cesarici, ki sta se peljala v mesto, velike ovacije.

Dunaj, 27. januarja. Pri slavnostnem dnevju v proslavo rojstnega dne nemškega cesarja je cesar Franc Jožef I. v svoji kratki napitnici imenoval Viljema II. »svojega dragega prijatelja in zvestega zaveznika«.

AFERE ZARADI PARNIKOV.

»Bregenza«.

Rim, 28. januarja. »Messaggero« poroča, da se med turškimi častniki, ki so se nahajali na krovu ladje Avstrijskega Lloyd-a, »Bregenza«, nahaja tudi nek turški polkovnik, ki je bil namenjen v Cirenajiko, da ondi prevzame poveljstvo nekega oddelka. Polkovnik je silno razburjen. Kapitan

»Bregenza« ni vedel, kdo so potniki, ker so ga z napačnimi dokumenti prevarali.

»Manouba«.

Milan, 28. januarja. »Secelo« poroča, da je francoski ministrski predsednik Poincaré izjavil, da se je afera zaradi »Manoube« rešila tako, da se je varovala čast tako Francije kakor Italije. Francija bo preiskovala identiteto turških potnikov na »Manoubi« in le zdravnikom in bolniškim strežajem dovolila prehod skozi Tunis v Tripolis. Italijanska vlada pa je obljubila, da bo svojim organom naročila, naj svojo službo, kar se tiče preprečevanja tihotapstva, izvršujejo z največjo previdnostjo in taktom.

»Tavignano«.

Rim, 27. januarja. »Agenzia Stefani« poroča, da je preiskava v Tripolisu doglala, da francoski parnik »Tavignano« ni imel na krovu nobenega vojnega kontrebanda. Zato so oblasti parnik takoj zopet izpustile.

Pariz. Francoska vlada je odredila preiskavo glede zaplembe parnika »Tavignano«. — Iz Tunisa se poroča, da laške torpedovke križarijo v tuniških vodah.

Tunis. Tu se je vršila demonstracija pred laškim konzulatom.

Pariz. Ministrski predsednik Poincaré je izjavil, da bo, če treba, pri laški vadi proti zaplembi »Tavignano« protestiral.

Gospodarstvo ljubljanske občine.

Motto: Kamenje bođe govorilo.

Pred kratkim se je konstituiral novoizvoljeni ljubljanski občinski svet. Ker je delovanje občinskega sveta večinoma gospodarskega pomena, podajemo nekaj podatkov iz zgodovine gospodarstva občine ljubljanske, iz katerih je razvidno, zakaj je sedanje stanje ljubljanske občine tako obupno.

I. Mestni Dom.

Vsled sklepa občinskega sveta z dne 16. februarja 1897. se je razpisala dobava načrtov za zgradbo Mestnega Doma. Prvo darilo sta dobila M. in C. Hinträger, arhitekta na Dunaju. Na podlagi poročila stavbnega in finančnega odseka je sklenil občinski svet dne 13. aprila 1898: 1. Mesnemu magistratu se naroča, da preskrbi podrobne načrte in vse priprave, da se delo lahko razpiše. 2. Istemu se naroča, da izposluje uporabo posojila iz leta 1895 za to stavbo pri c. kr. deželni vladi. Potrebščina je proračunena na okroglo 240.000 K. V seji z dne 7. julija 1898. je sklenil občinski svet na podlagi poročila finančnega odseka, da se načrt in proračun zgradbe Mestnega Doma, predložen po mestnem arhitektu Kochu, v znesku 235.720 K odobri. V teku leta 1898 je izplačati v največjem znesku 100.000 kron, katero svoto je pokril iz prhrankov tekočih dohodkov.

V seji 15. julija 1898. so se dela oddala za 189.431 K. Stavbeno vodstvo se je izročilo mestnemu stavbenemu pristavu C. Kochu za 100 K mesečne stavbene doklade za čas stavbe. Firma Faleschini-Schuppler je dobila zidarska, tesarska, krovjska, kleparska, mizarjska, ključavničarska, steklarska, plečarska, pečarska, slikarska dela in dobavo raznoterosti. Dobavo železnice E. Hammerschmied, klesarska dela F. Toman, vodovodna dela F. Noll.

Na ponudbo mestnega stavbenega pristava C. Kocha mu je oddal župan I. Hribar dne 18. aprila 1898. izdelovanje podrobnih načrtov in proračuna za skupno vsoto 4000 K; dotična pogodba se je tudi sklenila in določa, da izvršuje ta dela izven uradnih ur.

V seji občinskega sveta dne 16. oktobra 1900. se je na podlagi poročila stavbenega odseka sprejela kolavdacija Mestnega Doma in sicer: Dela so se oddala vsled sklepa občinskega sveta za 189.431 K. Vsled raznih preuredb in drugih potrebnih nakupov in nabav je narasla vsota na 254.770 K, ker so bila v prvi vsoti zapopadana izključno le zidarska in obrtniška dela, brez nakupa potrebnega sveta in nabave potrebnih načrtov in pripomočkov. Torej je več izdatkov za 65.339 K.

Občinski svet je imel pred seboj proračun arhitekta Kocha, ki je obsegal samo stavbinska in obrtniška dela. Ta dela so se oddala za 189.431 K. Občinski svet je nadalje pred začetkom dela dovolil za konkurenčne načrte 2600 K in za stavbeno vodstvo ter izdelovanje proračuna in podrobnih načrtov, končno vsoto 5395 K. Kaj drugega ni bilo proračuneno! Vsi drugi izdatki so pozneje prišli, in na te ni nikdo poprej mislil. Nakup sveč, poglobitev temelja stavbe, pilotiranje, naprava škarp, odškodnine, vpeljava električne razsvetljave, dobava več železja, več tesarskih del, cesarska slika, oprava za požarno brambo, doplačilo firmi Faleschini-Schuppler v znesku 2370 kron, ker ni vsa ji oddana dela v

izvršitev dobila. (Čudne razmere to!) — V proračunu, za katerega se plača 4000 kron, mora biti vse zapopadeno, kar spada k stavbi, načrti morajo biti proučeni, da ne bo pozneje treba toliko poprav tega načrta; le na ta način je mogoče financirati stavbo. Če se napravijo načrti, je treba preiskati teren, da se temu primerni temelj stavbe projektira, kar pri predloženem načrtu »Mestnega Doma« popolnoma pogrešamo, drugače bi ne bile tako obsežne premembe potrebne. Naknadno je občinski svet v svoji seji dne 4. marca 1902 vse odobril. Vsota se je že prej izplačala. »Mestni Dom« je tedaj veljal 254.770 K!

V vsoti 235.720 K, katere je občinski svet dovolil, so bila vsota po predloženem proračunu g. Kocha samo zidarska in obrtniška dela, tako da se prihranki pri tej vsoti ne bi smeli rabiti za poznejše izdatke. Za te mora dati občinski svet posebno dovoljenje. Pravilni proračun mora obsežati vse potrebščine za zgradbo, razne honorarje, odkup sveta, razsvetljavo, inventar itd., ker vse to spada k zgradbi, in se le na ta način dobi jasna slika potrebnega kredita. Če tedaj primerjamo dovoljeni kredit 235.720 K za zidarska in obrtniška dela in oddajo v znesku 189.431 kron, vidimo, da so se dela za 46.339 kron ceneje oddala, kar pomeni 26 odstotkov popusta. To je pa direktno izključeno, da bi pri pravilno narejenem proračunu, ki vpoštevata dejanske razmere, ponudniki za 26 odstotkov odnehali. Zakaj so se tako visoke cene postavile, je nerazumljivo. Ako se je tedaj faktično za 46.339 kron ceneje oddalo, sledi iz tega, da se drugi izdatki ne smejo kratko malo iz te vsote pokrivati nego se mora vsaka nadaljnja izdaja utemeljevati in si za to izposlovati dovoljenja občinskega sveta, čeravno je ta dovolil vsoto 235.720 K, a je imel le pred očmi predloženi proračun, ne pa ev. nadaljnja dela. Ako vzamemo, da je bila prvotno že določena konkurenčna nagrada 2600 K, in pa 5395 za podrobne načrte in stavbeno nadzorstvo, torej skupaj 7995 K, se je vsota, katere je bila znana občinskemu svetu pri oddaji del dne 16. oktobra 1900, ko je oddal dela za 189.431 K, prekoračila za 57.344 kron, ali za dobrih 29 odstotkov. Sicer je občinski svet naknadno to vsoto odobril, iz česar se da sklepati, da se ni poprej vprašalo za dovolitev, kar bi bilo edino primerno, in bi se moral vsak izdatek utemeljevati. Tukaj je le edino mogoče, da je bil proračun površno narejen, da so se pozneje med zgradbo pomanjkljivi pokazali, ali se je pa moral načrt spreminjati med stavbo, ker se je pokazalo, da je nedosten. Taka velikanska prekoračba med oddajo dela in končno kolavdacijo ne kaže na posebno strokovno zmožnost, dokazuje pa površnost pri napravi proračuna in načrta.

Finančni odsek je v svojem poročilu na občinski svet dne 7. julija 1898 vzel za podlago, da se bodo dela pri licitaciji oddala za skupno 220.000 kron. 45% obresti in pa amortizacijsna doba 50 let okroglo na leto 10.184 kron. Po odbitku stanarine za strožnike, ki bi stanovali v »Mestnem domu« v znesku 2.700 kron, 2 stanovanj v znesku 1600 kron in pa stanovanj za vodovodno skladišče v znesku 784 kron, torej skupaj 4184 kron, bi letni stroški približno le 6000 kron znašali, katere vsota se tudi lahko iz rednih dohodkov pokriva; finančni odsek je pa pozabil, da je treba tako veliko in tako rabljeno poslopje tudi vzdrževati. Zato ni navedel nobene vsote v pokritje. Na vsak način je imel pa pred očmi vse izdatke, ki so se smatrali kot potrebni za »Mestni dom«, torej vse nagrade, opravo, razsvetljavo itd. v vsoti 220.000 K, ker drugače bi ne mogel napraviti finančnega kalkula, kako bo treba obrestovati in amortizovati investirani kapital. Kedor kaj zida, stavi vse v račun, kar se je za to izdalo, le na ta način se dobi pravilni račun. Pravzaprav bi se morale v izdatke postaviti tudi interkalarni obresti, ki reprezentirajo za stavbeno dobo 1 in pol leta lepe tiščake. Iz stavbenega dnevnika, katerega pa ni nikjer najti, bi moralo biti razvidno, kdo je povzročil te večje izdatke, koga zadene krivda. Tako se postopa pravilno pri vsaki zgradbi, kjer fungira tehnični strokovnjak kot nadzorovalni organ. Iventualne difference je le mogoče na ta način rešiti, da se strogo vodi stavbeni dnevnik, če noče prevzeti dotični gospodar brez ugovora vse večje stroške nase, in se ne briga za to, ali varuje dotični tehnični nadzornik, katerega mora drago plačati, njegove interese ali ne. Tako postopanje je rahlo rečeno, površno. Naprava teh podrobnih načrtov in proračunov, če se jih sme tako imenovati, je trajala od 20. aprila do 5. junija le-

ta 1898., to je dober mesec dni. Kako hitro se zasluži tedaj 4000 K, in to naj se vse naredi izven uradnih ur! V teku stavbe se je veliko spremenilo, stroški so za razne potrebe narasli, ni stavbenega dnevnika, v katerem bi bilo to v kronološki vrsti zabeleženo, utemeljeno in označeno dovoljenje občinskega sveta. Dne 16. oktobra 1900 je bila stavba kolavdirana, in voditelj stavbe g. Koch predlaga, da se stavbeni firmi izplača $\frac{1}{4}$ vlozene kavcije. Kmalu nato so se pa morali strohneti trami izmenjati. Kdo je trpel škodo? Dne 4. februarja 1901 se je pa položil obračun v obliki uradnega poročila, da naj občinski svet naknadno odobri večje izdatke. Pogrešamo pri tem obračunu utemeljitev, zakaj se ni poprej mislilo na globokejši temelj, da ga je bilo treba poglobiti, zakaj se ni poprej temelj preiskal, da je bilo pozneje treba zabijati pilote, na drugi strani pa razstreljevati kamenje? Stavbeni urad razpolaga s štirimi tehnikami, a kljub temu se je razpisala konkurenca za tako navadno stavbo, se je dal izdelati proračun kranjski stavbeni družbi in potem še g. arh. Kochu.

To je stalo mastne tisočake in ko nečeno še tak proračun in konečni obračun. Kaj takega bi ne trpel noben privatnik, najmenj pa bi smel to trpeti občinski svet. In ta stavba je imela nadzornika v osebi mestnega arhitekta, ki je za to dobival 100 K na mesec in 4000 za površno izdelani proračun in pomankljive načrte.

Sedaj naj nam bo dovoljeno, da se pri tej priliki nekoliko več pečemo z našim stavbinskim uradom. Po našem mnenju mora stavbeni urad brez plačno za občino prevzeti napravo proračunov in podrobnih načrtov, za navadne stavbe, kakor se to zgodi pri deželni in državnih stavbenih uradih. Stavbeni urad mora pa tudi nadzorovati že kot občinski urad občinske stavbe brezplačno. Nikakor pa ne gre, da bi šef urada bil obenem nadzornik kake stavbe, kakor se je to zgodilo pri c. kr. obrtni šoli. Šef mora biti v uradu in kontrolirati poslovanje svojih uradnikov, da ga pa tudi stranke dobe v uradu. Ministrska odredba določuje, da se stavbni uradniki v politični službi, izvzemši obrtne šole, ne smejo pečati s privatnimi naročili. To je umevno, ker kaj lahko se vzbudi sum kake protekcije. Treba bo tudi pri našem stavbnem uradu sedanje razmere urediti. To ne gre, da bi se za vsako stvar draga plačevalo načrte in proračune. Samo za komisije, nadzorovanje stavb v smislu stavbenega reda, in pa za regulacijo ulic ni treba tako obsežnega osebja. Od osebja osem tehničnih moči, se sme pa že kaj več zahtevati. Pa ne samo to. Taki površni proračuni in podrobni načrti se pa ne smejo več predlagati občinskemu svetu. Čudimo se, da je stavbni in finančni odsek dopustil to. Karakterizira pa popolnoma poprejšnje nezdrave razmere, da se nihče v občinskem svetu ni upal proti taki škandalozni upravi nastopiti. Upamo na boljše bodočnost.

Ljubljanske novice.

Lj Javno predavanje: Politične stranke v Nemčiji, bo jutri točno ob 8. uri zvečer v mali dvorani na galeriji »Ljudskega Doma«. Predaval bo dež. in dr. poslanec prof. Evgen Jarc. Vstop vsakemu prost.

Lj Ljudsik oder igra na Svečnico dne 2. februarja ob pol 8. uri velezbavno burko »Pri belem konjičku«. Ta burka je imela povsod največji uspeh in se drži že par desetletij na reperto-irju in še dandanes je velika privlačna moč. Povsod, kjer jo igrajo, ima največ hvaležnega občinstva. V glavni ulogi Oroslava Bucka nastopi kot gost g. Anton Verovšek, ki šteje to ulogo med najboljše svojega repertoirja. Kdor se hoče ta predpust pošteno zabavati in dodobra nasmejati, naj nikar ne zamudi te predstave. Tudi vse ostale uloge so v dobrih rokah in se obeta res lep in zabaven večer. **Vstopnice v predprodaji se dobe v Katol. bukvarni v Ljubljani.**

Lj Kršč. ženska zveza ima v sredo dne 31. januarja ob 4. uri sestanek v »Ljudskem Domu«. Prosi se obilne udeležbe.

Lj V Rokodelskem domu bo imelo v nedeljo, dne 11. februarja katol. mladeniško društvo svoj zabavni večer, v nedeljo, dne 18. februarja pa katol. društvo rokodelskih pomočnikov predpustno veselico.

Lj Lauter odstavljen — štefe mestni policijski načelnik. Skoraj nismo verjeli svojim očem, ko smo to čitali včeraj v »Danu«. Organ »odstavljenega« deželnega poslanca Ribnikarja proglasil je kar čez noč policijskega svetnika Lauterja zaradi »senilnosti« in »nezmožnosti« za odstavljenega in imenuje člana našega uredništva gosp. Štefeta brez župana in brez občinskega sveta za novega policijskega šefa. Znano nam je bilo sicer, da ima g. Štefe razne zmožnosti, da ima pa tudi policijsko žilo tega nismo vedeli, dasi je podnačelnik policijskega oddelka v ljubljanskem občinskem svetu. Hiteli smo toraj, kakor se spodobi, pokloniti se novemu policijskemu šefu, ker smo si hoteli zagurati njegovo milost. Zraven smo pa po časnikarski navadi porabili to priliko ter gospoda novoimenovanega policijskega šefa intervjuvali v prečem vprašanju policijske spomenice, ki že nekaj dni straši po ljubljanskih dnevnikih. A glej ga spaka! Gospod novi policijski šef priznal nam je prav navčno, da nič ne ve. O ti spomenici je zvedel šele, ko je govoril z nekim občinskim svetnikom-somišljenikom, kateremu je izročil spomenico svetnik Lauter, preden ga je »Dan« odslovil. Ker nas je naš sourednik Štefe, namesto, da bi bil kot policijski šef o vseh zadevah dobro poučen, že pri prvem intervjuu pustil na cedilu, smo mu svetovali, naj za zdaj vodstvo policije pre-

pusti vendar še policijskemu svetniku Lauterju. Če ne dalj časa, vsaj toliko časa, da bo »Dan«, kakor pravi »Jutro« »vrag vzela«. Če ga pa ne bo vzela vraga, bode znabiti vendar se spomnila deželna vlada svoje dolžnosti glede »Učiteljske tiskarne«. — Sicer pa, da resno govorimo, — se bomo tudi mi z vsebino te spomenice pečali, toda na pristojnem mestu, kamor spada. Mestni stražniki naj bodo prepričani, da je nameravana preosnova vendar odvisna od vseh strank, posebno pa od naše, ker ima pri finančnem obteženju mesta in pri vsakem imenovanju deželni odbor odločujočo vlogo. Ali menita dična gospoda Jaka in Dolfe, da bota sedaj ona župana in občinski svet komandirala? Izvestni gospodje bi naj-večjim revežem na magistratu, ki so mestni stražniki, vsako reformo radi pojedli. Stvari se že tako sučejo, da ti gospodje ne bodo mogli prav nič škodovati in da se bo zgodilo z reformo mestne policije drugače kot hočejo oni. Informatorji »Megle« na magistratu naj si zapomnijo, da jim je za vedno odklenkalo in oni ne bodo pri tem imeli prav nič govoriti! Reforma mestno-policijskega urada se bo temeljito izvršila. Z željo izvestnih ljudi, ki bi na magistratu radi, da bi se samo njim dobro godilo in bi radi imeli »vse pri starem« ne bo nič! Sicer pa — lepa tiskarna to, Učiteljska tiskarna, ki vsebino izročanih ji tiskarskih del v svoje strankarske namene uporablja. Sicer nam je pa to zelo prav. Poskrbeli bomo zato, da v prihodnje dobijo dela z magistrata tiskarne, ki so vredne zupanja. Vprašamo, kako pride magistrat do tega, da oddaja dela taki tiskarni?

Lj Umrl je v deželni bolnici Vincenc Ferlič, rojen v Pilštajnu na Štajerskem. Star je bil 62 let. Bil je jako znan človek. V dež. bolnici je služil 28 let kot stražar. Bil je naš zvest somišljenik in je še v oporoki zapustil 100 kron in 5 srečk šentpeterskemu prosvetnemu društvu in manjše zneske za naše dobrodelne zavode.

Lj Šentpetersko prosvetno društvo v Ljubljani uljudno vabi vse člane, da se udeležijo pogreba družvenega člana g. Vincencija Ferliča, večletnega nadstrežaja v deželni bolnišnici. Pogreb dragega člana bo jutri dne 30. januarja ob 1/5. uro popoldne iz deželne bolnišnice. Bodi mu blag spomin!

Lj Ivan Hribar in njegove kupčije pred so istem. Nemški listi poročajo: V letih 1904 in 1905 je bivši ljubljanski župan Ivan Hribar prodal s svojim tedanjim družabnikom Jožefom Prosen- eem graščino v Svibnem delniš i družbi Leykam-Josefsthal za ceno 237.685 kron. Družba je prevzela graščino in posestvo z dolgom 200.000 kron in 6% obrestmi pri ljubljanski kreditni banki, znesek 37.685 kron pa bi zapadel šele tedaj, ako bi se po preteku štirih let

dobilo iz gozdov 40.000 metrov smreko-vega lesa, za kar sta prodajalca jam-čila. Kar bi nedostajalo lesa, bi se ta primanjkljaj zaračunal v prodajni vsoti. Pri merjenju lesa pa se je izkazalo, da ga je veliko manj in sicer za vsoto 122.799 kron. Od tega se je pač odštelo onih 37.685 kron, tako da je imela družba terjati od prodajalcev še 85.113 kron. Družba je tožila za odškodnino. Toženca je zastopal dr. Tavčar. Proces je bil v prvi inšanci pri ljubljanskemu deželnemu sodišču v toliko rešen v prid toženke, da sta toženca obsojena na plačilo odškodnine v znesku 22.795 K z obrestmi vred. Obe stranki ste priglasili vzklic na graško nad-sodišče, pred katerim je zasopal dru-žbo dr. Wallentschagg. Razprava se je v Gradcu vršila dne 27. t. m. ter je vz-kladni senat po sedemurnem razprav-ljanju sklenil proglasiti razsodbo pis-meno.

Lj Poskušen samoumor. Danes zju-traj se je v svojem stanovanju na Rim-ski cesti št. 24 zabolal s škarkami v le-vo stran lehti Klara Lomberger, samska komtoristinja, rojena 1876 v Železni kaplji, pristojna v Kranj. Vzrok poskušnega samoumora so bile slabe gmočne razmere. Prepeljali so jo z re-šilnim vozom v deželno bolnišnico.

Lj Društvo inženirjev v Ljubljani. V torek, dne 30. t. m. ogled tobačne tovarne. Sestanek točno ob 2. uri popoldne pred glavnim vhodom.

Lj Umrl je včeraj popoldne mesar Jožef Ham na Trnovskem pristanu 24. Pogreb bo jutri ob 3. uri. N. p. v m.

Lj Nepošteni vojaki. Včeraj popol-dne je šla neka kuharica s civilnimi osebami v Šiško, kjer so krenili v neko gostilno, v kateri se je vršil ples. Ko so se nekoliko okrepčali, je šla kuharica in tudi vsi drugi civilni gosti v drugo sobo plesat, na mizi je pa pustila denarnico z 19 K. Ko se je ples nehal in so se plesalci povrnil na svoje prostore, je kuharica takoj pogrešila denarnico. Ker v sobi med plesom ni bilo nobene druge osebe, kakor trije vojaki 27. peš-polka, je takoj padel nanje sum, da so ukradli denarnico. Da pa ne nastane rabuka, so civilni gostje vojake popol-noma pustili zaradi te zadeve pri miru in ko so odšli, so jim ti sledili v mesto. Ko so vojaki potem krenili v neko go-stilno na sv. Petra cesti, je oškodovan-ka tatvino prijavila stražniku, ki je šel takoj posredovat. Dva vojaka sta takoj pobegnila, zadnji se je pa uprl in se branil z bodalom. Slednjič se je udal in šel s stražnikom na magistrat, ka-mor so poklicali vojaško patroljo, ki ga je odvedla v vojašnico.

Lj Robec jo je izdal. Pred Škofijo je bilo služkinji Ani Pliberškovi iz ročne torbice, katero je imela skrito v postelji ukradenih 12 K denarja in žep-ni robec. Policija je istega dne kot osumljenko aretovala Marijo Köchl, ro-dom iz Celovca in je tudi pri nji našla ukraden robec. Aretovala je tatvino nato priznala. Izročili so jo sodišču.

Štajerske novice.

Š Delazmožnost štajerskega dežel-nega zbora. Listi poročajo: Med slo-vensko deželnozborsko manjšino in nemškonacionalno večino se je po po-sredovanju namestnika grofa Clary-Aldringna sklenil kompromis, vsled katerega je zagotovljena delazmožnost štajerskega deželnega zbora. Slovenski poslanci opuste obstrukcijo, vsled če-sar je uspešno delovanje deželnega zbora omogočeno. O podrobnostih skle-njenega kompromisa se varuje stroga tajnost. — Kakor smo se na merodaj-nem mestu informirali, so te vesti ne-resnične.

Š Nova orlovska odseka so včeraj osnovali pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju in v Slivnici.

Š Novo katoliško izobraževalno dru-štvo so ustanovili v Razborju.

Š Pomanjkanje živinozdravnikov občutimo tudi v naših krajih. Redki so kraji, v katerih so postavljeni izkušeni živinozdravniki. Pomanjkanje živino-zdravnikov se je posebno občutilo lan-sko leto, ko sta se pojavila slinovka in rdečica pri svinjah. Koliko število svinj bi se dalo obvarovati pred poginom, če bi se živali cepile proti rdečici. A kaj namaga, če manjka mož, ki bi izvrše-vali posel živinozdravnikov. Naš šta-jerski nemškonacionalni in liberalni deželni odbor seveda nima smisla za to, da bi skrbel za naraščaj živino-zdravnikov in njih pomočnikov. Po-glejmo, kako vzorno skrbi v tem oziru deželni odbor kranjski, ki je v rokah slovenskih katoliških mož. Uvedel se je na Vrhniki poseben tečaj, v katerem se kmečki in delavski sinovi izobra-žujejo za živinozdravniške pomočnike. Na ta način hoče deželni odbor kranj-ski pripomagati vsem večjim krajem, da bodo imeli vsak svojega zdravniškega pomočnika. To je velike važnosti

Volitve za obrtno sodišče za Ljubljano in okolico.

OBRTNIKI VOLILCI!

Volite jutri v torek, dne 30. t. m. sle-deče kandidate, ki so jih postavili za-upniki-obrtniki in ki Vam jih priporo-ča S. L. S.

V II. skupini, iz volilnega razreda pod-jetnikov.

Prisedniki:

Ivan Pengov, podobar v Ljubljani.
Hugo Eberl, pleskar v Ljubljani.
Feliks Toman, kamnosek v Ljubljani.
Franc Bizjak, posestnik in mizarski mojster v Vižmarjih št. 22.
Anton Rojina, mizar v Ljubljani.

Namestniki:

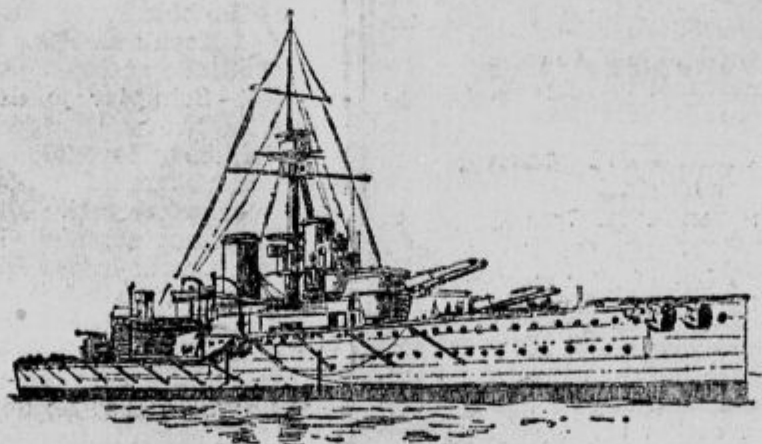
Ivan Štrumbelj, gostilničar na Igu.
Ivan Srebot, čevljar v Ljubljani.
Ivan Kočar, mesar v Ljubljani.

V vzklicno sodišče II. skupine, volil-nega razreda podjetnikov:

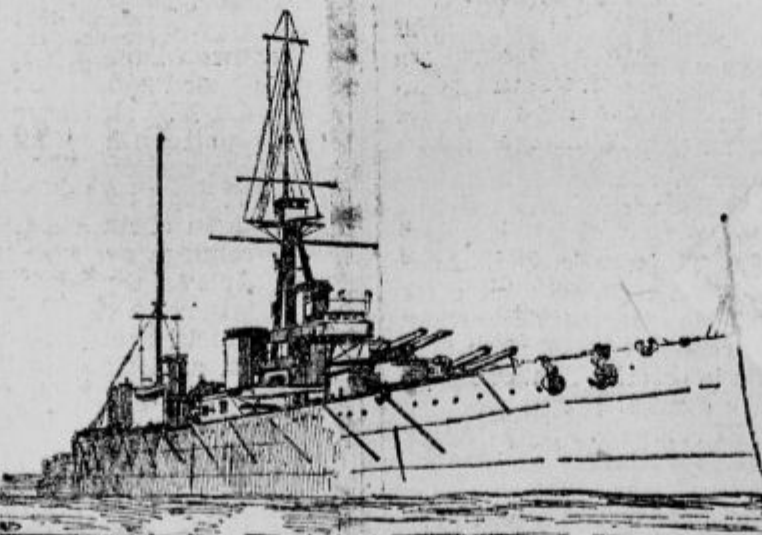
Ivan Ogrin, stavbeni podjetnik v Ljub-ljani.

Pridite vsi na volišče! Agitirajte!

Somišljeniki — zahtevajte v gostilnah — računske list-ke „Slovenske Straže!“ Na-ročajo se v pisarni „Sloven-ske Straže“ v Ljubljani.

Angleška linijska ladja »Orion«.

Angleška oklopna križarica »Lion«.

NAJNOVEJSI IN NAJMOČNEJSI VOJNI LADJI

NAJMOČNEJŠE VOJNE LADJE NA SVETU.

(S podobo.)

Zadnje tedne se je angleška vojna mornarica znatno ojačila. Zgradili so več manjših vojnih ladij in dve veli-kanski vojni ladji, ki resnično pripada-

ta najmočnejšim vojnim ladjam sve-ta. »Orion« (Glej podobo.), je najmo-gočnejša vojna ladja na svetu, ki iz-streli na eni strani kroglice, ki tehtajo skupno 1250 angleških funtov. Druga ladja, oklopna križarica »Lion« je pa najhitrejša križarica na svetu.

za prosep naše živinoreje. Naš nemški deželni odbor pa za take stvari nima nobenega smisla.

š Izprememba v trgovini. G. Martin Ogorevc je svojo 25 let obstoječo trgovino oddal svojemu sinu g. Pavlu Ogorevcu, ki bo vodil trgovino pod dosedanje firmo.

Ij Umrl je v Ljubljani zasebnik g. Vincenc Sirknik.

Razne stvari.

Strašna drama pred sodiščem. Maršili, 27. januarja. V tukajšnji sodniški dvorani se je zgodil strašen dogodek. Neki vinotrtar je zgubil pravdo proti dvema odvetnikom. Po prečitani obsodbi je ustrelil oba advokata in sebe. Vsi trije so na mestu izdihali.

Maščevalec svoje sestre. Lvov, 27. januarja. V petek zvečer je potrkal na vrata zobozdravnika dr. Pfaua neznan človek. Ko je zobozdravnik odprl vrata, mu je porinil neznanec v trebuh bodalo in zbežal. Mož je brat zobozdravnikove uslužbenke, ki je bila pred kratkim odpuščena. Policija ga je aretirala.

Svetovni rekord letalca Fischerja. Belgijski letalec Fischer, ki je, kakor znano, odnesel na tržaškem letalnem tdnju v Žavljah največ nagrad in žel največ simpatij, ki je nedavno bil pri letalnih tekmah francoske vojne uprave med prvimi, je dosegel nov svetovni rekord v višočini z dvema pasazirjema. Na svojem Farmanovem dvokrovniku se je dvignil 22. t. m. v Bonyu na Francoskem z dvema pasazirjema v 50 minutah do višočine 1350 metrov, ter prekosil za 275 metrov rekord letalca Verrepta v višočinskem poletu z dvema pasazirjema, katerega je bil dosegel ta par dni poprej.

Težave ženskega izobraževalnega vprašanja v Bosni. Bosenska vlada je posvetila nekaj svoje pažnje tudi višji ženski izobrazbi. V saboru so se med drugimi oglašili tudi mohamedanski poslanci in zahtevali za svojo žensko mladino višjo šolo — preparandijo, kjer bi se šolale bodoče učiteljice na deklinskih nižjih in višjih ljudskih šolah t. j. mektebah in iptidaijah ter se tako sčasoma tudi za mohamedansko žensko deco uvedla šolska obveznost. Vlada je napravila načrt, po katerem se nadaljevalni tečaj na sarajevski mohamedanski višji deklinski ljudski šoli spremeni v štirirazredno višjo deklisko šolo in osnuje zasebno mohamedansko žensko učiteljsko, ki bi temeljilo na mohamedanski verski podlagi, sicer pa bi se na njem učili isti predmeti kakor na enakih državnih ženskih zavodih. Ta načrt je vlada v presojo poslala Medžlisi-Ulemi in ta je odgovoril, da se protivi tem šolam iz razlogov: 1., ker bi učenke na teh šolah odrasle čez tista leta, ko morajo po šerijatu začeti hoditi pokrite in ne smejo več priti v stik razun z najbližjim sorodstvom; 2. bi pa dekleta po dokončanih naukih imele po javnih ljudskih šolah služiti kakor učiteljice, kar tudi nasprotuje šerijatskim predpisom. Vlada je nato načrt učiteljskega opustila ter prosila Medžlis-Ulemo, da pritrdi vsaj razširjenju obstoječega dveletnega tečaja na štiri leta. Reis-ul-ulema je nato sklical islamsko prosvetno anketo, ki je pa bila glede višje izobrazbe mohamedank iz ozirav na šerijat istega mnenja kakor Medžlis-Ulema. Nekateri zborovalci so se sploh izrekli proti vsaki splošni ženski izobrazbi, ker je za mohamedanko dovolj, da zna voditi gospodinjstvo in vzgajati otroke v pravem islamskem duhu, a vse kar potrebuje za življenje ji je dolžan preskrbeti mož. Mohamedanke naj se ne uče niti latinice, dovolj je, da znajo čitati verske knjige z arabskimi pismenkami. Ako mohamedanci dopuste, da se jim vzgaja ženska mladina po tujem kopitu, si sami kopljejo grob.

Eksplozija bombe v letalnem stroju. V Braccianu pri Rimu preizkušajo nove bombe, kako učinkujejo, ako se jih meče z letalnih strojev. Pri nekem poizkusu je bil neki topničarski poročnik z letalnim strojem 400 m visoko, ko se je bomba razpočila v njegovi roki in ga smrtno ranila. Samo previdnosti nekega stotnika, ki je bil v istem letalnem stroju, se je zahvaliti, da se letalni stroj ni ponesrečil in da se je brez škode spustil na tla.

Osješki trdnjavski svet, ki je last vojnega erarja, bi rada v svrhu razvoja mesta kupila mestna občina. V ta namen se odposlje deputacija k vojnemu ministru Aufferbergu, skupni vladni pa se predložila posebna spomenica.

Odlikovanje dveh bosenskih orožnikov. Orožnika bos. herceg. žandarmerijskega kora Jovo Ožegovič in Stevan Rodič, ki sta minolo leto imela na meji hud boj s Turki, katerih sta dva ostala mrtva, — sta bila te dni odlikovana s srebrno svetinjo za hrabrost.

Mesto Bjelovar izvede kanalizacijo in zgradi novo klavnico kakor tudi no-

vo šolo ter najame v ta namen 350.000 kron posojila.

NEVZDRŽLJIVE RAZMERE V SRBIJI.

Belgrad, 27. januarja. Več vpokojenih srbskih častnikov je spričo pogubnega vpliva, ki ga ima tajna zveza »Črne roke« na vojaške razmere, ustanovilo društvo »Srbske enote«, da vpliv tajnih zarot paralizira. Na čelu tega gibanja stoji general Srečković, ugleden mož v javnosti.

Rim. »Tribuna« se iz Belgrada poroča, da je tajna zveza »Smrt in sloga« bivšega ministrskega predsednika Pašića obsodila na smrt.

LAŠKO-TURŠKA VOJSKA.

Turškoarabske koncentracije.

Tripolis, 28. januarja. Vojni poročevalec »Reichspost« poroča, da so poročila o sovražniku vznemirljiva. Arabci dobivajo vedno novih ojačenj. Ne samo častniki, ampak cele čete turških vojakov prihajajo od tunijske in egiptovske meje. Iz Tunisa se pripeljejo častniki v Tripolis celo z avtomobili. Arabci se zbirajo zlasti na zapadu. Lahko se pričakuje, da Francija Turke nalašč podpira. Spomladi čakajo Italijane težke naloge.

Pozicije Turkov.

Tripolis. (Oficielno.) Poizvedbe zrakoplovov in konjenikov so dognale, da sovražnik tabori še vedno tam kakor prej. Veliko sovražnikov se zbira od Vadi Ramle do Kasr Tarhuna. V Aziziah tabori 200 turških regularnih vojakov z nekako tisoč Arabci iz Fezzana in konjeniki tuareškega rodu. Ojačenj sovražnik ni dobil.

Telefonska in brzojavna poročila.

ZMAGA S. L. S.

Št. Vid pri Vipavi, 29. januarja. Pri ponovnih občinskih volitvah v Podragi je v vseh treh razredih zmaga S. L. S.

AEHRENTHAL ZELO BOLAN.

Dunaj, 29. januarja. Grof Aehrenthal, ki trpi na lenkemiji, je tako zelo bolan, da sploh ne more na dopust. Bolezen uprav rapidno napreduje.

NADVOJVODA JOŽEF.

Budimpešta, 29. januarja. Zdravje nadvojvode Jožefa se vedno bolj zboljšuje.

PRESTOLONASLEDNIK.

Berolin, 29. januarja. Prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand, ki je včeraj prisostvoval krstu najmlajšega sinu nemškega prestolonaslednika, je nato imel eno uro trajajoč pogovor s cesarjem Viljemom. Nadvojvoda se je nato ob 12. uri opolnoči s posebnim vlakom odpeljal nazaj na Dunaj.

SUBSKRIPCija DRŽAVNE RENTE.

Dunaj, 29. januarja. Naval občinstva k subskripciji državne rente je bil izredno velik. Tudi iz provinc se poroča, da je popraševanje od strani publike jako veliko. Že zdaj se more zagotoviti, da bo vspeh subskripcije sijajen.

DR. EBENHOCH UMIRA.

Dunaj, 29. januarja. Dr. Ebenhoch umira.

VAŽNA AVDIJENCA GROFA KHUENA.

Dunaj, 29. januarja. Grof Khuen je bil včeraj ob 2. uri pri cesarju v avdijenci. V avdijenci so se pretresale za politični razvoj na Ogrskem, pa tudi v Avstriji jako pomembne stvari. Šlo je predvsem za brambno reformo. — Ko je danes grof Khuen došel v zbornico, so mu vse stranke napravile več minut trajajočo ovacijo. (Slabo znamenje za nas. Opomb. uredn.)

POGOVORI GROFA STÜRGKHA.

Dunaj, 29. januarja. Tu se je vršil včeraj pogovor med min. predsednikom grofom Stürgkhom ter tirolskimi nemškimi in laškimi krščanskimi socialci glede delazmožnosti tirolskega deželnega zbora.

IZ SRBIJE.

Dunaj, 29. januarja. Belgrajska »Tribuna« poroča, da se je spor med prestolonaslednikom Aleksandrom in vojnim ministrom po posredovanju ministrskega predsednika poravnal.

ANGLEŠKI VOJVODA ZBOLEL.

Cairo, 29. januarja. Tukaj bivajoči vojvoda of Tife je težko zbolel na vnetju prsne mreže.

REVOLUCIJA NA KITAJSKEM.

Peking, 29. januarja. Vstaši so zagrozili, da jutri napadejo Peking, ako se dinastija ne odpove prestolu. V Makedenu je bilo zadnjih pet dni izvršenih 32 bombnih atentatov in napadov z revolverjem.

Naše ženstvo ne moremo z nobenim darilom bolj razveseliti, kakor z novo knjigo S. M. Felicite Kalinšek »Slovenska kuharica«.

KNJIGOTRŽTVO.

Gatterer, Wie betet man das neue Brevier; ta knjižica je bila takoj drugi dan po izdaji razprodana. Nov natis bo konec tedna razposlala »Katoliška Bukvarna« onim čč. gospodom, ki so knjižico naročili in jim dosedaj ni bilo mogoče ustreči.

* **Psalterij** za novi brevir bo tudi pred koncem tedna razposlala »Katoliška Bukvarna« onim čč. gospodom duhovnikom, katerim dosedaj vsled mnogobrojnih naročil ni mogla ustreči.

Župne urade in dušne pastirje vobče prosimo, da priporočajo novoporočencem naslednje knjige, v katerih so jasno opisani in obrazloženi temelji srečnega in Bogu dopadljivega zakonskega življenja:

Zabukovec Janez: »Pouk zaročencem in zakonskim«, vez. 1 K 40 vin.

Jeglič dr. Anton Bonaventura: »**Ženonom in nevestam.**« Pouk za srečen zakon. 30 vin.

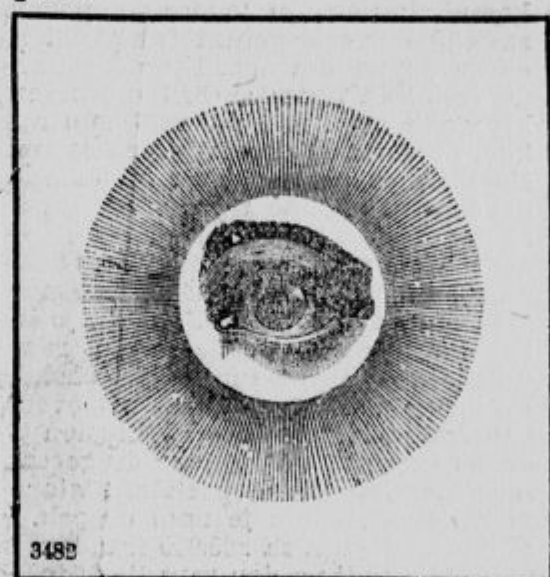
Jeglič dr. Anton Bonaventura: »**Staršem.**« Pouk o vzgoji. 60 vin.

Vse te knjige se dobe v »**Katoliški Bukvarni**« v Ljubljani.

Cerkvene tiskovine se dobivajo le v »**Katoliški Bukvarni**« v Ljubljani. Da ne bo zamud v ekspediciji, naj blagovolijo častiti župni uradi vsa naročila naslavljati naravnost na bukvarno in ne na tiskarno ali kak drug pododdelek »Kat. tisk. društva«.

* **P. Angelik Hribar: Cerkvena glasbena dela.** III. zvezek. Postni in velikonočni napevi za mešani zbor. Cena partituri 2 K, posameznim glasovom 50 h. — Na vse stranske želje in vprašanja izide do 20. februarja t. l. dolgo pogrešana in več let razprodana zbirka Angelikovih najlepših cerkvenih pesmi, postnih in velikonočnih napevov, v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani. Vsi Hribarjevi napevi se odlikujejo po lahkem, ljubkem in melodioznem slogu, zato so pa med našim narodom tako zelo priljubljeni in razširjeni. Pri omenjenih napevih je pa imel pokojni P. Angelik še posebno srečno roko. Postni in velikonočni napevi so njegovi najlepši cerkveni napevi, kar jih je zložil, dasiravno je bil zelo plodovit skladatelj. Te pesmi spadajo po pravici med najlepše postne in velikonočne ter sploh cerkvene pesmi, kar jih imamo v naši domači cerkvenoglasbeni literaturi. Cerkvene zборе in gg. pevovodje opozarjamo, da omenjene napeve že sedaj naroče, da bode »Katoliški Bukvarni« mogoče, naročila za post pravočasno izvršiti. Na ogled se te pesmi ne bodo razposlale.

Fojasnila o inseratih daje uprava samo tistim, ki prilože znamko za odgovor.

Zahvala.

Za vsestransko izkazano sočutje povodom prebriske izgube našega nad vse ljubljene sina, brata in strica, gospoda

Viktorja Zabreda

pristava c. kr. priv. južno železnico

izrekamo tem potom našo iskreno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo blagorodnemu gospodu postajenschniku Schnsterschütz, gg. železniškim uradnikom in gg. uslužbencem, gg. pevcem za pretresljive žalostinke, gg. tovaršem za prekrasen venec kakor tudi vsem drugim, kateri so ga v tako mnogobrojem številu spremili k zadnjemu počitku.

Hvala iskrena!

Ljubljana-Gradec 29. jan. 1912.

Žalujoči ostali.

283

Krepkega vajenca

sprejme takoj

263

Ignaz Cedltnik, mizarski mojster

Guncleje št. 6, p. St. Vid nad Ljubljano.

Vsem svojim prijateljem in znancem naznanjam, da praznujem 1. februarja t. l. s svojo obitelji 35 letnico svojega mučnega in trudapolnega dnevnega in nočnega službovanja kot čuvaj v malem stolpu na Gradu v Ljubljani.

Andrej Lukežič.

: Naročaito „Slovenca“ .:

TIŠN. CENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 29. januarja.

Pšenica za april 1912 11 93
Pšenica za oktober 1912 11 15
Rž za april 1912 10 52
Oves za april 1912 9 85
Koruzna za maj 1912 8 88

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 3042 m, sred. tlačni tlak 736.0 mm

Dan	Čas opazovanja	Stanj barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm
27	9. zveč.	729.4	4.2	sl. svzh.	dež	
28	7. zjut.	730.9	0.8	sl. jvzh.	sneg	8.2
	2. pop.	731.9	-1.6	sr. jvzh.	.	
28	9. zveč.	734.3	-3.0	sl. szah.	sneg	
29	7. zjut.	744.9	-3.8	sl. jvzh.	oblačno	3.6
	2. pop.	733.9	-2.1	.	.	

Srednja predvčerajsnja temp. 5.1°, norm. -2.0°

Srednja včerajsnja temp. -1.8°, norm. -1.8°.

Posojilnica v Mariboru

registrovana zadruga z omejenim poroštvom

vabi na svoj

XXX. občni zbor

v nedeljo, dne 11. svečana 1912

dopoldne ob 9. uri

v zadrugi pisarni. (Narodni dom.)

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računov za leto 1911 ter razdelitev čistega dobička.
4. Volitev dveh članov načelstva.
5. Izprememba pravil.
6. Slučajnosti.

Načelstvo.

290

Služba

cerkvenika in organista

na Jančem se razpisuje. Nastopi se lahko takoj.

276 2

Glasovir

(kratek) še skoro nov, se takoj proda pod ceno. Poprašati se blagovoli v upravništvu »Slovenca«.

287

Izučena

280 3

kuharica

Išče službe v mestu ali na deželi v dobri posteni hiši; vajena gospodinjstva in kmetijstva, stara 32 let. Plača po dogovoru. Naslov pove iz prijaznosti upravništvu »Slovenca« pod št. 280.

Iščem gospo,

staro 40—50 let k dvema otrokoma samo za čez dan. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod 255.

Stanovanja

z eno in dvema sobama se oddajo takoj na Poljanski cesti št. 60. Istotako se odda več raznovrstnih stanovanj na Predovičevem selu v Mostah.

URA z verižico za samo kron 2.20.

Vsled nakupa velike zaloge ur, razposilja slezijska tovarna: 1 prekrasno poščeno 36 ur idočo precizijsko-anker-uro z lepo verižico za samo K 2.20, ter 3 letnim pisanim jamstvom. Pri nakupu 3 kosov cena K 6.—, 5 kos. K 9.—. Pošilja proti povzetju

prusko-slezijska izvozna tvrdka

A. Gelb, Krakow 340.

Za neugajajoče denar nazaj. 3734

Razpis dopolnilne volitve v trgovsko in obrtno zbornico v Ljubljani.

Za dopolnilne volitve, odredene z razglasom c. kr. deželne vlade z dne 16. oktobra 1911, št. 27.049 (uradni list časopisa »Laibacher Zeitung«, št. 241 iz leta 1911.) za trgovsko in obrtno zbornico v Ljubljani, postavljena c. kr. volilna komisija naznanja v zmislu § 8. volilnega reda z dne 23. oktobra 1905, dež. zak. št. 13, da se bo volilno opravilo ustno ali z osebno oddajo izpolnjenih glasovnic vršilo pred volilno komisijo v prostorih trg. in obrt. zbornice v Ljubljani, in sicer za II. in III. volilno kategorijo **trgovinskega odseka** (rdeče, oziroma modre glasovnice), **dne 13. februarja 1912 l.** od 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne, za I., II. in III. volilno kategorijo **obrtnega odseka** (rumene, ozir. bele, ozir. zelene glasovnice) pa **dne 15. februarja 1912 l.**, od 9. ure dopoldne do 1. ure popoldne. V obeh dneh se bo oddaja glasov zaključila ob 1. uri popoldne. Do te ure dotičnega volilnega dne morajo v primeru, da se glasovnice pošljejo, izpolnjene in po volilcih podpisane glasovnice z **izkaznicami vred** dospeti pri c. kr. volilni komisiji. Glasovnice z izkaznicami vred se morejo odprte ali zaprte oddati osebno ali poslati po c. kr. pošti ali pa po posebnih poslancih. Na zaprtih glasovnicah mora biti zunaj zapisano ime volilčeve. Volilci **trgovinskega odseka** volijo in sicer: II. volilna kategorija tri prave člane in III. volilna kategorija tri prave člane. Volilci **obrtnega odseka** volijo, in sicer: I. volilna kategorija enega pravega člana, II. volilna kategorija štiri prave člane in III. volilna kategorija enega pravega člana. Vsaka volilna kategorija voli sama zase njej pripadajoče število pravih članov. Volilci, ki imajo aktivno volilno pravico v enem odseku, morejo biti voljeni v vsaki kategoriji tistega odseka. § 5. navedenega volilnega reda obsega podrobne določbe o tem, kdo ima aktivno in kdo tudi pasivno volilno pravico. Posebej se opozarja, da mora glasovnica ne k javnim trgovskim družbam, komanditnim družbam ali k delniškim podjetjem pripadajočih jurističnih ali kolektivnih (vkupnih) oseb, kakor hranilnic, pridobitnih in gospodarskih združenj, rudarskih družb, društev, občin in drugih javnih korporacij, ki so upravičene oddati **samo en volilni glas**, imeti podpis imena **one osebe**, ki ji po zakonu, statutu ali posebnem dogovoru pristoji zastopstvo podjetja. Glasovnice **žen**, ki imajo volilno pravico, pa nimajo nobenega po obrtnem redu postavljenega opravitelja, mora podpisati kakor dotična žena tako njen možki pooblaščenec; ta pooblaščenec pa mora razen tega biti na glasovnici izrecno označen kot tak, oziroma kot opravitelj. Pripominja se, da opravitelj ali pooblaščenec v tem svojstvu more voliti **samo enkrat**. Volilci, **ki ne znajo pisati**, morajo namesto podpisa imena, pristaviti svoje ročno znamenje, ki mora biti poverjeno s podpisom dveh možkih prič. Skrutinij se bo izvršil po sklepu oddaje glasov ob določenih dneh, torej za trgovinski odsek dne 13. februarja 1912. l., eventualno tudi na sledeči mu dan, za obrtni odsek pa dne 15. februarja 1912. l., eventualno tudi na sledeči mu dan.

Koroške novice.

k **Koroški nemškonacionalni panama**. Blagajnik deželnega odbora Dörner je poneveril pri deželni blagajni s pomočjo ponarejenega poštnege pečata nad 100.000 kron in izginil. Brzjavili so na vse strani, a ni nobenega sledu. Poneverjena svota še ni natančno znana. Govorijo, da je oškodovano semo neko društvo za 50.000 kron. Deželni glavar je baron Aichelburg, odbornika sta Lemisch, ki je posebno ostro nastopal proti Centralni kasi, ter Hönlinger.

k **Iz deželnega odbora**. Poslanec Ellersdorfer je predlagal, naj se dovoli vsaki živinorejski zadrugi letni prispevek 400 kron. Predlog se je odkazal odseku. — Vnela se je živahna debata radi deželne zavarovalnice proti požarom. Nemškonacionalna večina hoče, da bi župani postali njeni zastopniki po deželi in bi bili v to po postavi primorani. Poslanec Grafenauer je govoril proti temu, ker bi bilo to samo nepotrebnost, ki bi ga morali župani izvrševati. Slovenski župani ne bodo tega storili, ker zavarovalnica ne upošteva slovenskega jezika. Urađuje izključno nemško, tablice ima nemške itd. Proti predlogu je govoril tudi poslanec Walcher. To bi bilo samo novo breme županom. — Ker se že mudimo pri zavarovalnici, moramo omeniti, da tako dolgo ne bomo podpirali koroške zava-

rovalnice, dokler ona ne bo upoštevala Slovencev, da bo nastavila pri centrali procentuelno število slovenskih uradnikov, da bo dopisovala slovensko, da bo izdajala slovenske zavarovalne tablice. Kdor hoče imeti denar, naj da za denar tudi pravice. To je stališče kmetov Grafenauerjevega okraja. Smo radovedni, kako dolgo nas bo koroška vlada še prezirala! Do tedaj pa bomo še vedno ostali pri slovenskih zavarovalnicah, ki so tudi cenejše.

k **Krajevna imena**. Vsenemec Manhart se jezi v »Grazer Tagblattu«, da je dobil po pošti pismo, ki je bilo naslovljeno na »Zgornji Dravograd« iz Češkega in pravi, da pošta slovenizira. V članku pa priznava, da so izginila v poštne seznamu za l. 1910 slovenska imena krajev: Dobrla ves, Globasnica, Podgorje v Rožu, Rudna, Svetna vas itd. Svetuje koroškemu »Volksratu«, da naj vzame v roke zadevo krajevnih imen na Koroškem. Našim poslancem bo treba tudi v tem oziru paziti! Spomnijo naj se sklepov občnega zbora »Slovenske Straže« v Celovcu!

k **Kotlje**. G. Tomaž Štibler je prodal Križanovo posestvo Nemcu, protektantu Ossianu, najemniku »Rimskega vrelca«. Ali ni bilo slovenskega kupca? Gospod Štibler se preseli v Slovenjgradec. Ossianer je že raztrobil po nemških časopisih svoj kup in trdi, da Slovenci sedaj ne bodo več mogli zborovati v Kotljah in da bodo Kotlje pred Grafenauerjem varne.

Po svetu.

Vsak glas ima svojo vrednost. Najmanjšo večino so šteli pri nemških volitvah v Jerihovu, kjer je bil soc. demokratski kandidat Haupt izvoljen s sedmimi glasovi večine proti konservativcu pl. Byern. Liberalec Kaempff v Berlinu je zmagal z 9 glasovi večine. V Schwetzu je manjkalo Poljaku pl. Sas-Javorskemu samo 2 glasova do večine, tako da je prišel v ožje volitve. V Alzey - Bingen sta dobila župnik Korrell in njegov protikandidat dr. Becker vsak po 12.010 glasov, tako, da se je moral prvič v 25. letih uporabiti § 12. drž. vol. zakona, ki se glasi: »Pri enakem številu glasov odločuje pri ožjih volitvah žrebanje.« — Pri seplenatskih volitvah leta 1887. je prišel v Merseburg-Querfurtu svobodomislec Pause za konservativcem Neubarthom v ožje volitve. V tej sta dobila vsak 12.047 glasov in žreb je odločil za konservativca. Vsak glas ima svojo vrednost!

Premetena sleparica z dragimi kamni. Pariška in londonska policija zasleduje dve elegantni dami, ki ste osleparili nekega pariškega zlatarja na rafiniran način za briljante in nakit v vrednosti nad pol milijona frankov. Pred nekaj časi je namreč prišla neka elegantno oblečena dama k nekemu pariškemu trgovcu ter kupila za več tisočev biserov. Kupnino je dama plačala takoj ter namignila, da kupuje po naročilu londonskih in ameriških dam drage kamne. Kmalu je dama zopet prišla, kupila zopet razne dragocenosti in jih tudi to pot plačala. Ko je prišla vnovič, je dama pripovedovala, da mora odpotovati v London ter da bo za zopet nakupljene dragocenosti denar od tamkaj poslala. Zlatar ji je verjel in kmalu je nato dospela iz Londona menica za 200.000 frankov, ki pa je bila tudi na dan zapadlosti točno izplačana. Od tega časa so se množila naročila ter so bile zanje izdane menice vedno ob določenem roku izplačane. Ko pa je po neki novi pošiljavi denar izostal, se je peljal zlatar v London ter vzel s seboj dragocene briljante in nakite. V Londonu je dobil omenjeno damo v družbi neke druge. Obe ste zatrdjevali, da še ni dospel iz New Yorka denar, kar se bo pa brezdvomno zgodilo v prihodnjih par dneh. Zlatar je storil to neprevidezno, da je damama sedaj izročil proti novi menici tudi s seboj prinesene dragocenosti. Od tega časa pa ni nobenega sledu o teh damah. Zlatar ima škodo več kot pol milijona.

Žalostna statistika. Lansko leto se je od junija do oktobra ponesrečilo na morju 108 ladij z 114.231 tonami. Med temi je bilo 43 parnikov in 65 jadrnic, 12 ladij se je potopilo, 5 je bilo popolnoma uničenih, 6 jih je zgorelo, 14 so jih vrgli viharji na obal. Angleška je izgubila 12 ladij, Amerika 13, Švedska 21, Norveška 10, Nemška 2.

Ruska dama je v tretjem branju sprejela zakonski načrt o zavarovanju delavcev proti nezgodam in zakonski načrt o odškodnini v slučajih škode, ki jo v svojem uradnem poslovanju povzroče uradne osebe. — Pri razpravi o izločitvi helmske gubernije je govoril Poljak Jablanowski in označil načrt kot državno nasilje. Poljaki pa se s tem činom ne bodo dali oplakati in ne

bodo pozabili svojih bratov, katere se namerava odtrgati od njih.

Borowska — zdravnica v čikaški bolnišnici. Poljski listi poročajo, da je Janina Borowska, znana iz vohunskega procesa, pozneje v zadevi obtožbe umora svojega zastopnika dr. Levickega, kjer je bila oproščena, dokončala svoje medicinske študije na Dunaju ter se bo izselila v Ameriko, kjer bo nastopila službo zdravnice v neki čikaški bolnišnici.

Za bedne ruske kmete. Car je dovolil »Rdečemu križu«, da uvede splošno denarno zbirko za pomoč bednemu kmečkemu prebivalstvu. Vlada je nakupila za 100 milijonov rubljev žita, ki ga bodo oddali za nizke cene stradalnemu prebivalstvu. Brezposelne kmete in delavce bodo pritegnili k javnim delom.

Nov rekord v aviatiki. V Johanistalu je inženir Grulich 25. t. m. na tamšnjem letališču letal s tremi pasajirji na Farmanovem monoplanu 1 uro 35 minut v zraku ter s tem dosegel rekord v trajnosti.

Ogenj v Požegi. V Požegi je zgorela manufakturna trgovina Ig. Gruna ter znaša škoda nad 80.000 K.

Kupujte le vžigalice: „U korist obmejnim Slovincem“

Kupi se že rabljena dobro ohranjena blagajna

Ponudbe naj se pošiljajo na upr. lista. 216

Ženini in neveste! Poročne prstane

kakor tudi drugo zlatnino priporoča po nizki ceni

Fr. P. Zajec, Ljubljana, Stari trg 9. Posiljam cenike brezplačno.

DUNAJ
LONDON
PARIS
RIM
3380

MASTIN

ki se dohva pri vsakem trgovcu. Svetovnoznani doktorja pl. Trnkóczyja kranjski redilni in varstveni prašek za živino. Na razstavah je dobil prve medalje, od živinorejcev na tisoče zahvalnih pisem. Dohva se po pošti, najmanj pet zavojev za 2 K 70 v.

Olimpija krema brez masčobe, lepilo prve vrste, je najboljša in najuspešnejša sredstvo za odstranjenje vsakovrstnih kožnih napak, kakor so pege, izpuščaji, lišaji, mozoli itd. Mali lonček K 1-20, veliki lonček K 2-.

Olimpija puder rožnat, bel in ereme, daje licu svežo in posebno sijajno mladostno polt, in je popolnoma neškodljiv. Škafulja 1 K 50 v.

Pomada za rast las krepi lasišče in zabranjuje izpadanje las. Lonček 1 K 20 v.

Osipalo prašek za otroke in odrasle, vojake, turiste. — Karton 30 vin.

Mazilo zoper ozeblino. Sredstvo zoper ozeblino. — Lonček z navodlom o rabi 80 vin, tucat 8 K.

Otroško mazilo je za otroke z ožuljenimi mestji. — Lonček z navodlom 40 vinarjev, tucat 4 K.

Lekarna Trnkóczy, zraven rotovža, v Ljubljani.
Razpošiljanje po pošti. — Prva največja eksportna trdnja. — Preizkušeno lekarniško blago
Drogerijske cene. — Mastin za živinorejce. — Telefon 190. 3481

Št. 1743.

RAZGLAS.

Mestni magistrat ljubljanski oddaja potom javne ofertne obravnave **izpraznjevanje straniščnih jam** v mestni pehotni vojašnici 27. pešpolka

za dobo dveh let, to je za leto 1912. in 1913.

Poduzetniki, ki reflektujejo na gnojilo, naj vložijo do 25. t. m. svoje ponudbe pri podpisnem mestnem magistratu, kjer se poizvedo tudi natančni pogoji te oddaje.

Potrebni voz in stroj ter enega delavca preskrbi za dobo vsakokratnega praznjenja brezplačno mestni magistrat.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 22. januarja 1912.

Zupan:

dr. Ivan Tavčar l. r.

M. Kocjan

Sv. Petra cesta 28. Nasproti »Zlate kaplje«.

izdelovanje vsakovrstnih najmodernejših steznikov, oprsnikov, životkov, ravnodržalcev, trebušnih pasov, po navodilu II. gg. zdravnikov. 3586

:: Posebna soba za pomerjanje. ::
Popravila se radovoljno sprejemajo.

Išče se izvežban

solicitator

za odvetniško pisarno na deželi.

Plača po dogovoru. Naslov se izve pri upravi »Slovenca«, pod št. 241. 241

Dobro vino

je napredaj kmetskih kletih;
posreduje Posojilnica v Kaštelu
pošta Buje v Istri 3638

Zelo redka prilika! Pozor vinski trgovci!

Radi opustitve vinske trgovine so napredaj hrastovi

vinski sodi

od 15—35 hektolitrov in od 56 do 800 l. Vseh sodov je okrog 1000 hl. Proda se tudi nov 261

holandski Filtrir-aparat

iz bakra in precej velik. Proda se skupno ali posamezno. — Naslov pove uprava Slovenca pod šifro 261.